

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ 2011-2013

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ

2012

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
1. Οι γενικοί και ειδικοί στόχοι του προγράμματος διά βίου μάθησης	4
2. Γενικό πλαίσιο πολιτικής.....	5
3. Γενικές προτεραιότητες	8
4. Οροι του εγκάρσιου προγράμματος	11
5. Πώς χρησιμοποιείται το παρόν έγγραφο	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 – ΤΟΜΕΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ.....	12
1. Comenius – Σχολική εκπαίδευση	12
1.1 Κινητικότητα και συμπράξεις	15
1.2 Πολυμερή σχέδια	15
1.2.1 Ανάπτυξη σχολείων, ηγετικών προσόντων και διασυνδέσεων με τον κόσμο της εργασίας.....	15
1.2.2 Ανάπτυξη προσεγγίσεων διδασκαλίας και μάθησης.....	16
1.2.3 Στήριξη βασικών δεξιοτήτων και «εγκάρσιων βασικών ικανοτήτων»	16
1.2.4 Μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, βελτίωση της μάθησης των μαθητών που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών και των μαθητών Ρομά καθώς και προώθηση της ισότητας των φύλων και προσεγγίσεων χωρίς αποκλεισμούς στη μάθηση	16
1.3 Δίκτυα	17
1.3.1 Στήριξη της επιχειρηματικότητας και σύνδεση με τον κόσμο της εργασίας	17
1.3.2 Στήριξη για ελκυστικότερη εκπαίδευση στους κλάδους των θετικών επιστημών..	18
1.3.3 Ανάπτυξη της παροχής προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας.....	18
1.3.4 Ανάπτυξη ειδικής αγωγής με σκοπό την ενσωμάτωση όλων των νέων, ιδίως των νέων με αναπηρία	19
2. Erasmus – Τριτοβάθμια εκπαίδευση συμπεριλαμβανομένης της προηγμένης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.....	19
2.1 Κινητικότητα.....	21
2.2 Πολυμερή σχέδια	22
2.2.1 Συνεργασία μεταξύ ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και επιχειρήσεων ..	22
2.2.2 Κοινωνική διάσταση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.....	23
2.2.3 Στρατηγικές κινητικότητας και άρση των εμποδίων στην κινητικότητα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση	24
2.2.4 Στήριξη του προγράμματος εκσυγχρονισμού της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.....	24
2.2.5 Προώθηση της αριστείας και της καινοτομίας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση	25
2.3 Ακαδημαϊκά δίκτυα.....	26
3. Leonardo da Vinci – Αρχική και συνεχής επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.....	27
3.1 Κινητικότητα και συμπράξεις	28

3.2	Πολυμερή σχέδια – Μεταφορά καινοτομίας.....	29
3.2.1	Ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ ΕΕΚ και του κόσμου της εργασίας	30
3.2.2	Στήριξη της αρχικής και της συνεχούς κατάρτισης εκπαιδευτικών, εκπαιδευτών και επιβλεπόντων ΕΕΚ, καθώς και διευθυντών ιδρυμάτων ΕΕΚ	30
3.2.3	Προώθηση της απόκτησης βασικών ικανοτήτων στην ΕΕΚ	31
3.2.4	Ανάπτυξη και μεταφορά στρατηγικών κινητικότητας στην ΕΕΚ.....	31
3.2.5	ECVET για τη διαφάνεια και την αναγνώριση μαθησιακών αποτελεσμάτων και επαγγελματικών προσόντων	32
3.2.6	Βελτίωση των συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας στην ΕΕΚ.....	33
3.3	Πολυμερή σχέδια – Ανάπτυξη καινοτομίας.....	34
3.3.1	Εφαρμογή του ECVET για διαφάνεια και αναγνώριση μαθησιακών αποτελεσμάτων και επαγγελματικών προσόντων	34
3.3.2	Βελτίωση των συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας στην ΕΕΚ.....	34
3.3.3	Ανάπτυξη επαγγελματικών δεξιοτήτων με βάση τις ανάγκες της αγοράς εργασίας – Νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας.....	35
3.4	Δίκτυα	35
3.4.1	Συνεργασία μεταξύ της ΕΕΚ και του κόσμου της εργασίας.....	35
3.4.2	Ανάπτυξη στρατηγικών κινητικότητας στην ΕΕΚ.....	36
4.	Grundtvig – Εκπαίδευση ενηλίκων	36
4.1	Κινητικότητα και συμπράξεις	38
4.2	Πολυμερή σχέδια	38
4.2.1	Απόκτηση βασικών ικανοτήτων μέσω της εκπαίδευσης ενηλίκων.....	39
4.2.2	Ο ρόλος της εκπαίδευσης ενηλίκων στην ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης και της ισότητας των φύλων	39
4.2.3	Διαγενεακή μάθηση, εκπαίδευση ηλικιωμένων πολιτών, μάθηση στην οικογένεια	40
4.2.4	Διασφάλιση της ποιότητας της εκπαίδευσης ενηλίκων, συμπεριλαμβανομένης της επαγγελματικής ανάπτυξης του προσωπικού	40
4.3	Δίκτυα	41
4.3.1	Προώθηση της κοινωνικής ένταξης μέσω της βελτίωσης των ευκαιριών εκπαίδευσης ενηλίκων για συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες	41
	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 – ΕΓΚΑΡΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	41
1.	Βασική δραστηριότητα 1 - Συνεργασία σε θέματα πολιτικής και καινοτομία.....	42
1.1	Επισκέψεις μελέτης για ειδικούς της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης και για αρμόδιους για τη λήψη αποφάσεων (κινητικότητα)	42
1.2	Πολυμερή σχέδια	43
1.2.1	Στήριξη για διεθνικά σχέδια συνεργασίας με στόχο την ανάπτυξη μέτρων διά βίου μάθησης για την ενσωμάτωση των Ρομά	43
1.3	Δίκτυα	43
1.3.1	Προώθηση στρατηγικών διά βίου μάθησης, συμπεριλαμβανομένων διαδρομών μεταξύ των διάφορων τομέων της εκπαίδευσης και κατάρτισης	44
1.3.2	Στήριξη σε δραστηριότητες δικτύου με στόχο την ευαισθητοποίηση για τις πλέον επιτυχημένες εμπειρίες στην κοινωνική ενσωμάτωση των Ρομά, περιλαμβανομένων πολιτισμικών, γλωσσικών και κοινωνικών πτυχών.....	44
2.	Βασική δραστηριότητα 1 - Γλώσσες	42
2.1	Πολυμερή σχέδια	45
2.1.1	Συνεργασία μεταξύ των χώρων της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της εργασίας	45

2.1.2	Προώθηση και ενίσχυση της εκμάθησης λιγότερο χρησιμοποιούμενων ευρωπαϊκών γλωσσών	45
2.1.3	Προώθηση της απόκτησης βασικών ικανοτήτων σε ολόκληρο το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης	46
2.1.4	Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, ίσες ευκαιρίες και ισότητα στην εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένης της ενσωμάτωσης μεταναστών και Ρομά	46
2.1.5	Προώθηση της εκμάθησης γλωσσών γειτονικών χωρών	46
2.1.6	Προώθηση της πρώιμης γλωσσικής εκπαίδευσης.....	46
2.2	Δίκτυα	46
2.2.1	Ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης, ίσες ευκαιρίες και ισότητα στην εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένης της ενσωμάτωσης μεταναστών και Ρομά	47
2.2.2	Διάδοση των αποτελεσμάτων των σχεδίων της ευρωπαϊκής ετικέτας γλωσσών και προώθηση της μεταξύ τους δικτύωσης	47
2.2.3	Προώθηση της εκμάθησης γλωσσών γειτονικών χωρών	47
2.2.4	Προώθηση της εκμάθησης και χρήσης λιγότερο ομιλούμενων ευρωπαϊκών γλωσσών	47
3.	Βασική δραστηριότητα 3 - ΤΠΕ	47
3.1	Πολυμερή σχέδια	48
3.1.1	Ενίσχυση βασικών ικανοτήτων, όπως η ψηφιακή ικανότητα, γεφύρωση της εκπαίδευσης με τον κόσμο της εργασίας.....	48
3.1.2	Καινοτόμοι παιδαγωγικές μέθοδοι και μέθοδοι αξιολόγησης για διάφορες μαθησιακές διαδρομές	48
3.2	Δίκτυα	49
3.2.1	Πανευρωπαϊκές κοινότητες ενδιαφερομένων για την προώθηση της ψηφιακής ικανότητας για τη ζωή και την απασχολησιμότητα.....	49
3.2.2	Πανευρωπαϊκές κοινότητες ενδιαφερομένων για την αντιμετώπιση του κοινωνικοοικονομικού ψηφιακού χάσματος	50
4.	Βασική δραστηριότητα 4 – Διάδοση και αξιοποίηση αποτελεσμάτων	50
4.1	Πολυμερή σχέδια	51
4.1.1	Αναζήτηση και εντοπισμός εμποδίων και ανάπτυξη αρραγών προτύπων για την επιτυχημένη διάδοση και αξιοποίηση αποτελεσμάτων	51
4.1.2	Αντίκτυπος αποτελεσμάτων και δραστηριοτήτων διάδοσης και αξιοποίησης	51
4.1.3	Μεταφορά και εφαρμογή αποτελεσμάτων (πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα) ή/και ενσωμάτωσή τους σε πολιτικές	51
	ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ JEAN MONNET	52
1.	Σχέδια διδασκαλίας (μονάδες διδασκαλίας Jean Monnet, έδρες Jean Monnet και προσωποπαγείς έδρες Jean Monnet).....	52
2.	Άλλα ακαδημαϊκά και ερευνητικά σχέδια (κέντρα αριστείας Jean Monnet, δραστηριότητες πληροφόρησης και έρευνας και πολυμερείς ομάδες έρευνας).....	53

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. ΟΙ ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ

Οι στόχοι του προγράμματος διά βίου μάθησης καθορίζονται στο άρθρο 1 της απόφασης αριθ. 1720/2006/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Νοεμβρίου 2006, για τη θέσπιση προγράμματος δράσης στον τομέα της διά βίου μάθησης¹ (στο εξής η «απόφαση για τη θέσπιση του προγράμματος»). Ισχύουν, ανάλογα με την περίπτωση, για όλα τα μέρη του προγράμματος και συμπληρώνονται από ειδικούς και επιχειρησιακούς στόχους για κάθε επιμέρους πρόγραμμα (βλ. σχετικά κεφάλαια της παρούσας πρόσκλησης υποβολής προτάσεων).

Ο γενικός στόχος του προγράμματος, όπως ορίζεται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 της απόφασης για τη θέσπιση του προγράμματος, είναι «να συμβάλει, με τη διά βίου μάθηση, στην ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως προηγμένης κοινωνίας της γνώσης, με βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη, καλύτερες και περισσότερες θέσεις απασχόλησης και μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή, διασφαλίζοντας, παράλληλα, ικανοποιητική προστασία του περιβάλλοντος για τις μελλοντικές γενιές». Αποσκοπεί ιδίως στην ενίσχυση των ανταλλαγών, της συνεργασίας και της κινητικότητας μεταξύ των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ώστε να καταστούν παγκόσμιο σημείο αναφοράς ως προς την ποιότητα.

Οι ειδικοί στόχοι του προγράμματος, όπως ορίζονται στο άρθρο 1 παράγραφος 3 της απόφασης για τη θέσπιση του προγράμματος, είναι οι εξής:

- α) η συμβολή στην ανάπτυξη ποιοτικής διά βίου μάθησης και η προώθηση υψηλών επιδόσεων, καινοτομίας και μιας ευρωπαϊκής διάστασης στα συστήματα και τις πρακτικές στον χώρο της διά βίου μάθησης·
- β) η υποστήριξη της πραγμάτωσης του ευρωπαϊκού χώρου για τη διά βίου μάθηση·
- γ) η συνδρομή στη βελτίωση της ποιότητας, της ελκυστικότητας και της προσπελασιμότητας των ευκαιριών για διά βίου μάθηση στα κράτη μέλη·
- δ) η ενίσχυση της συμβολής της διά βίου μάθησης στην κοινωνική συνοχή, στην ενεργό συμμετοχή στα κοινά, στον διαπολιτισμικό διάλογο, στην ισότητα των φύλων και στην προσωπική ολοκλήρωση του ατόμου·
- ε) η συνδρομή στην προώθηση της δημιουργικότητας, της ανταγωνιστικότητας, της απασχολησιμότητας και της επιχειρηματικότητας·

¹ Απόφαση αριθ. 1720/2006/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Νοεμβρίου 2006, για τη θέσπιση προγράμματος δράσης στον τομέα της διά βίου μάθησης
<http://eur-lex.europa.eu/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:327:0045:0068:EL:PDF> (και τροποποιήθηκε από την απόφαση αριθ. 1357/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2008)

στ) η αυξημένη συμμετοχή στη διά βίου μάθηση των ατόμων όλων των ηλικιών, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με ειδικές ανάγκες και των μειονεκτουσών ομάδων, ανεξαρτήτως κοινωνικοοικονομικού επιπέδου·

ζ) η προώθηση της εκμάθησης γλωσσών και της γλωσσικής ποικιλομορφίας·

η) η υποστήριξη της ανάπτυξης καινοτόμου περιεχομένου, υπηρεσιών, παιδαγωγικών μεθόδων και πρακτικής για τη διά βίου μάθηση με βάση τις τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας (ΤΠΕ)·

θ) η ενίσχυση του ρόλου της διά βίου μάθησης στη συνειδητοποίηση της ιδιότητας του ευρωπαίου πολίτη, με βάση την κατανόηση και τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας και την ενθάρρυνση της ανοχής και του σεβασμού προς τους άλλους λαούς και πολιτισμούς·

ι) η προώθηση της συνεργασίας για τη διασφάλιση της ποιότητας σε όλους τους τομείς της εκπαίδευσης και της κατάρτισης στην Ευρώπη·

ια) η ενθάρρυνση της βέλτιστης χρήσης των αποτελεσμάτων, των καινοτόμων προϊόντων και των διαδικασιών και η ανταλλαγή ορθών πρακτικών στους τομείς που καλύπτει το πρόγραμμα διά βίου μάθησης, προκειμένου να βελτιωθεί η ποιότητα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης.

2. ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Ευρύτερη προτεραιότητα του προγράμματος διά βίου μάθησης είναι η ενίσχυση της συμβολής της εκπαίδευσης και της κατάρτισης στις προτεραιότητες και τους βασικούς στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»², τη στρατηγική ανάπτυξης της ΕΕ για την επόμενη δεκαετία, δημιουργώντας με τον τρόπο αυτό αξία, βασίζοντας την ανάπτυξη στη γνώση, χειραφετώντας τους ανθρώπους σε κοινωνίες χωρίς αποκλεισμούς και διασφαλίζοντας την πρόσβαση των πολιτών στη διά βίου μάθηση και στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων τους καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους.

Η εκπαίδευση και η κατάρτιση διαδραματίζουν μείζονα ρόλο για την επίτευξη των προτεραιοτήτων που καθορίζονται στη στρατηγική «Ευρώπη 2020», η οποία, όπως και ο ένας εκ των πέντε πρωταρχικών στόχων της, αποσκοπεί στην επίτευξη ποσοστού μικρότερου από 10 % όσον αφορά την εγκατάλειψη του σχολείου και τουλάχιστον 40 % όσον αφορά τα άτομα ηλικίας 30-34 ετών που ολοκληρώνουν την τριτοβάθμια εκπαίδευση (ή αντίστοιχο επίπεδο).

Οι τομείς προτεραιότητας, όπως αυτοί καθορίζονται στη στρατηγική «Ευρώπη 2020», καλύπτονται από επτά εμβληματικές πρωτοβουλίες σε ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, τέσσερις εκ των οποίων αφορούν περισσότερο στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης:

² Ανακοίνωση της Επιτροπής: Ευρώπη 2020 - Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. COM(2010) 2020:

<http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMPLET%20EN%20BARROSO%20%20%200007%20-%20Europe%202020%20-%20EN%20version.pdf> και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου 25/26 Μαρτίου 2010, EUCO 7/10: Συμπεράσματα, I. Ευρώπη 2020: Μια νέα ευρωπαϊκή στρατηγική για την απασχόληση και την ανάπτυξη: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/113591.pdf

- «Νεολαία σε κίνηση»³: Στόχος της είναι η αύξηση των ευκαιριών των νέων όσον αφορά την εξεύρεση εργασίας ενισχύοντας την κινητικότητα σπουδαστών και ασκουμένων και βελτιώνοντας την ποιότητα και την ελκυστικότητα των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ευρώπη.
- «Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας»⁴: Στόχος της είναι η διευκόλυνση των ατόμων όσον αφορά την απόκτηση των κατάλληλων δεξιοτήτων και ικανοτήτων και τη χρήση τους σε κατάλληλες θέσεις εργασίας. Για τον σκοπό αυτό, είναι σημαντικό να διατυπωθούν οι καλύτερες δυνατές προβλέψεις σχετικά με τις δεξιότητες που θα απαιτηθούν στο μέλλον και να βοηθηθούν οι ενδιαφερόμενοι να αναπτύξουν τις εν λόγω δεξιότητες μέσω εκπαίδευσης και κατάρτισης.
- Ένωση καινοτομίας⁵: Στόχος της είναι η βελτίωση των συνθηκών και της πρόσβασης σε χρηματοδοτικά μέσα για την έρευνα και την καινοτομία στην Ευρώπη, και η διασφάλιση της μετατροπής καινοτόμων ιδεών σε προϊόντα και υπηρεσίες που μπορούν να δημιουργήσουν ανάπτυξη και θέσεις εργασίας.
- Ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη: Γενικός στόχος του «ψηφιακού θεματολογίου» είναι η παροχή βιώσιμων οικονομικών και κοινωνικών πλεονεκτημάτων από μια ψηφιακή ενιαία αγορά η οποία θα βασίζεται σε ταχεία και υπερταχεία πρόσβαση στο Διαδίκτυο και σε διαλειτουργικές εφαρμογές. Για τον σκοπό αυτό, είναι σημαντικό να βελτιωθεί ο ψηφιακός γραμματισμός, οι δεξιότητες και η κοινωνική ένταξη.

Ειδικότερα, το πρόγραμμα διά βίου μάθησης υποστηρίζει την εφαρμογή της ευρωπαϊκής πολιτικής στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, όπως περιγράφεται στο στρατηγικό πλαίσιο για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης («ΕΚ 2020»), που εγκρίθηκε τον Μάιο του 2009⁶. Μέσω της ανοικτής μεθόδου συντονισμού, οι στόχοι των κρατών μελών είναι οι ακόλουθοι:

- **υλοποίηση της διά βίου μάθησης και κινητικότητας** με την εφαρμογή στρατηγικών διά βίου μάθησης, με την ανάπτυξη πλαισίων επαγγελματικών προσόντων και μέτρων για τη διευκόλυνση πιο ευέλικτων μαθησιακών διαδρομών, και με την προώθηση της μαθησιακής κινητικότητας όλων των εκπαιδευομένων, εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών στην Ευρώπη·
- **βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας της εκπαίδευσης και της κατάρτισης**, αφού θα δοθεί η δυνατότητα σε όλους τους εκπαιδευόμενους να αποκτήσουν βασικές δεξιότητες και ικανότητες που απαιτούνται για την απασχολησιμότητά τους, θα διασφαλιστεί υψηλής ποιότητας διδασκαλία και κατάρτιση των εκπαιδευτικών σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και κατάρτισης, και θα βελτιωθεί η ελκυστικότητα και η αποτελεσματικότητα όλων των επιπέδων εκπαίδευσης και κατάρτισης,

³ <http://europa.eu/youthonthemove/>. Βλέπε επίσης http://ec.europa.eu/education/news/news2540_en.htm

⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής: «Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας»: Ευρωπαϊκή συμβολή για την πλήρη απασχόληση: <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=6328&langId=en>. Βλ. επίσης <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=el&catId=958>

⁵ http://ec.europa.eu/research/innovation-union/index_en.cfm

⁶ Συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 12ης Μαΐου 2009, σχετικά με ένα στρατηγικό πλαίσιο για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης («ΕΚ 2020»), (2009/C119/02): <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:119:0002:0010:EL:PDF>

- **προαγωγή της ισοτιμίας, της κοινωνικής συνοχής και της ενεργού συμμετοχής στα κοινά**, με την αντιμετώπιση των εκπαιδευτικών μειονεκτημάτων μέσω προσχολικής εκπαίδευσης υψηλής ποιότητας, πιο στοχοθετημένης στήριξης και εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς· και
- **ενίσχυση της δημιουργικότητας και της καινοτομίας σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και κατάρτισης** με την προώθηση της απόκτησης εγκάρσιων βασικών ικανοτήτων και με τη δημιουργία συμπράξεων με τον ευρύτερο κόσμο, και ειδικότερα με τις επιχειρήσεις, προκειμένου να καταστούν τα ιδρύματα εκπαίδευσης και κατάρτισης πιο ανοικτά και πιο συναφή προς τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και της ευρύτερης κοινωνίας.

Στον δικτυακό τόπο της Γενικής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (ΓΔ ΕΑΕ) δημοσιεύεται πλήρης σειρά εγγράφων αναφοράς για την εν λόγω πολιτική⁷.

Το συγκεκριμένο πλαίσιο πολιτικής για τη σχολική εκπαίδευση, την τριτοβάθμια εκπαίδευση, την επαγγελματική κατάρτιση και τη μάθηση ενηλίκων παρουσιάζεται στα κεφάλαια σχετικά με τα τομεακά προγράμματα.

⁷ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc36_en.htm

3. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ

Βάσει του πλαισίου στρατηγικής πολιτικής που περιγράφεται ανωτέρω, προσδιορίστηκαν οι ακόλουθες γενικές προτεραιότητες για τη συγκεκριμένη πρόσκληση υποβολής προτάσεων:

1. Ανάπτυξη στρατηγικών για διά βίου μάθηση και κινητικότητα

Η συγκεκριμένη προτεραιότητα ευθυγραμμίζεται με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την κινητικότητα των νέων⁸, την Πράσινη Βίβλο για την προώθηση της μαθησιακής κινητικότητας των νέων⁹ και την εμβληματική πρωτοβουλία «Νεολαία σε κίνηση» της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»¹⁰. Η πρωτοβουλία αυτή, για να προωθήσει την επέκταση της μαθησιακής κινητικότητας, θα ενθαρρύνει άλλες πρωτοβουλίες με στόχο την ανάπτυξη στρατηγικών κινητικότητας και την άρση των εμποδίων στην κινητικότητα.

Στο πλαίσιο αυτό, θα ενθαρρυνθούν ιδιαίτερα οι πρωτοβουλίες μεταξύ περιφερειών διαφορετικών κρατών μελών. Ωστόσο, οι στρατηγικές κινητικότητας μπορούν επίσης να αναπτυχθούν σε τομεακό επίπεδο (π.χ. σ' έναν βιομηχανικό κλάδο) ή μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

Θα πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη και να αναπτυχθούν η αυξανόμενη προσοχή που δίνεται στα μαθησιακά αποτελέσματα, ο πραγματικός διά βίου επαγγελματικός προσανατολισμός και η εφαρμογή εργαλείων, όπως το ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων και τα εθνικά πλαίσια επαγγελματικών προσόντων, το Europass και το ECVET (ευρωπαϊκό σύστημα ακαδημαϊκών μονάδων για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση) που ενισχύουν τη διά βίου μάθηση και κινητικότητα ενώ προωθούν την αναγνώριση και επικύρωση της μη τυπικής και άτυπης μάθησης.

2. Ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ των χώρων της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της εργασίας

Σύμφωνα με την ανακοίνωση του 2009 για τη συνεργασία μεταξύ πανεπιστημίων και επιχειρήσεων¹¹, στόχος είναι η ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ όλων των τομέων της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και του κόσμου της εργασίας. Η συμβολή των κοινωνικών εταίρων ώστε η εκπαίδευση και η κατάρτιση να αποκτήσουν μεγαλύτερη σχέση με τον κόσμο της εργασίας είναι ζωτικής σημασίας για την αγορά εργασίας, για την απασχολησιμότητα των ανθρώπων και για τις επιχειρηματικές δυνατότητες. Η

⁸ Συμπεράσματα του Συμβουλίου και των εκπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών, που συνήλθαν στο συμβούλιο της 21ης Νοεμβρίου 2008 σχετικά με την κινητικότητα των νέων (2008/C 320/03): <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:320:0006:0009:EL:PDF>

⁹ COM(2009) 329 τελικό: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/mobility/com329_el.pdf

¹⁰ Βλ. υποσημείωση 3.

¹¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: Μια νέα εταιρική σχέση για τον εκσυγχρονισμό των πανεπιστημίων: το φόρουμ της ΕΕ για το διάλογο πανεπιστημίων-επιχειρήσεων, COM(2009) 158 τελικό: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0158:FIN:EL:PDF>. Συνέχεια δόθηκε τον Μάρτιο του 2010 από ένα φόρουμ της Επιτροπής σχετικά με τη συνεργασία μεταξύ σχολείων και επιχειρήσεων:

συνεργασία μεταξύ της εκπαίδευσης και του κόσμου της εργασίας μπορεί επίσης να συμβάλει στη βελτίωση του προσανατολισμού σε θέματα σπουδών και σταδιοδρομίας.

3. Στήριξη της αρχικής και συνεχούς κατάρτισης των εκπαιδευτικών, των εκπαιδευτών και των διευθυντών ιδρυμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης

Όπως αναφέρθηκε στην άτυπη σύνοδο των υπουργών που πραγματοποιήθηκε τον Σεπτέμβριο του 2009, υπάρχει άρρηκτη σχέση μεταξύ της ποιότητας της εκπαίδευσης και της ποιότητας των εκπαιδευτικών και των προσώπων που διαχειρίζονται και διευθύνουν εκπαιδευτικά ιδρύματα. Το Συμβούλιο, στα συμπεράσματα που εξέδωσε σχετικά με το θέμα αυτό τον Νοέμβριο του 2009¹², ζήτησε από την Επιτροπή να στηρίξει τη συνεργασία και τις ανταλλαγές ορθών πρακτικών σε σχετικούς τομείς¹³. Μηχανισμοί διασφάλισης ποιότητας σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και κατάρτισης ενισχύουν τις εξελίξεις αυτές.

4. Προώθηση της απόκτησης βασικών ικανοτήτων σε ολόκληρο το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης

Όπως αναφέρεται στην κοινή έκθεση του 2010 για την εκπαίδευση και την κατάρτιση, παρότι η εφαρμογή του πλαισίου βασικών ικανοτήτων¹⁴ έχει προχωρήσει περισσότερο σε επίπεδο γενικής σχολικής εκπαίδευσης, η επιτυχία του υπήρξε έως τώρα πιο περιορισμένη όσον αφορά τις μεταρρυθμίσεις στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και στην εκπαίδευση ενηλίκων. Επομένως, σκοπός της προτεραιότητας αυτής είναι να ενθαρρύνει όλους τους τομείς, ξεκινώντας από την προσχολική εκπαίδευση, να αναπτύξουν σχέδια επικεντρωμένα στις ακόλουθες βασικές ικανότητες, τον καθένα ανάλογα με τις ιδιαιτερότητές του:

1. Επικοινωνία στη μητρική γλώσσα·
2. Επικοινωνία σε ξένες γλώσσες·
3. Μαθηματική ικανότητα και βασικές ικανότητες στην επιστήμη και την τεχνολογία·
4. Ψηφιακή ικανότητα·
5. Μεταγνωστικές ικανότητες (learning to learn)·
6. Κοινωνικές ικανότητες και ικανότητες που σχετίζονται με την ιδιότητα του πολίτη·
7. Πρωτοβουλία και επιχειρηματικότητα·
8. Πολιτισμική συνείδηση και έκφραση.

Στο πλαίσιο αυτό, θα προωθηθεί ιδιαίτερα η πολυγλωσσία.

¹² Συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2009, για την επαγγελματική εξέλιξη των εκπαιδευτικών και των διευθυντών σχολείων. (2009/C 302/04): <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:302:0006:0009:EL:PDF>

¹³ Τον Απρίλιο του 2010 εκδόθηκε για τους υπευθύνους χάραξης πολιτικής ένα εγχειρίδιο σχετικά με την εισαγωγική κατάρτιση των νέων εκπαιδευτικών: *Developing coherent and system-wide induction programmes for beginning teachers: a handbook for policymakers* (SEC (2010) 538 τελικό) http://ec.europa.eu/education/school-education/doc2254_en.htm [Ανάπτυξη συνεκτικών και περιεκτικών προγραμμάτων εισαγωγικής κατάρτισης για νέους εκπαιδευτικούς: ένα εγχειρίδιο για τους υπευθύνους χάραξης πολιτικής]

¹⁴ Βασικές ικανότητες για τη διά βίου μάθηση - ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/publ/pdf/ll-learning/keycomp_el.pdf. Βλέπε επίσης: http://ec.europa.eu/education/school-education/doc830_en.htm

5. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της ισότητας των φύλων στην εκπαίδευση και κατάρτιση, συμπεριλαμβανομένης της ενσωμάτωσης των μεταναστών και των Ρομά

Μετά το Ευρωπαϊκό Έτος για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού (2010), η υιοθέτηση ενός βασικού στόχου υπό τη στρατηγική «Ευρώπη 2020»¹⁵ για τον περιορισμό της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και τα συμπεράσματα του Συμβουλίου του 2010 σχετικά με την εκπαίδευση των μεταναστών και την κοινωνική διάσταση της εκπαίδευσης και της κατάρτισης¹⁶ τα σχέδια θα πρέπει να προωθήσουν την κοινωνική ένταξη μέσω της εκπαίδευσης. Στον τομέα της σχολικής εκπαίδευσης, ιδιαίτερη σημασία θα έχουν η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου και οι ειδικές ανάγκες. Στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, θα δοθεί έμφαση στη διεύρυνση της πρόσβασης σε νέους τύπους εκπαιδευομένων.

Τα ζητήματα που σχετίζονται με τη συμμετοχή των μεταναστών, των ομάδων με λιγότερες ευκαιρίες, περιλαμβανομένων των Ρομά, και των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων με ειδικές ανάγκες θα έχουν ιδιαίτερη σημασία για τα σχολεία, την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (EEK) και την εκπαίδευση ενηλίκων. Η πρόσβαση σε κατάλληλο προσανατολισμό για τις συγκεκριμένες ομάδες εκπαιδευομένων είναι ιδιαίτερα σημαντική. Η διάσταση του φύλου έχει μεγάλη σημασία στην εκπαίδευση, ιδίως επειδή η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου πλήττει περισσότερο τα αγόρια από ό,τι τα κορίτσια και επειδή η επιλογή των σπουδών επηρεάζεται σημαντικά από το φύλο του υποψήφιου σπουδαστή. Παρότι η διάσταση του φύλου αφορά το πρόγραμμα στο σύνολό του, τα σχέδια που υπάγονται στην παρούσα προτεραιότητα μπορούν να την εξετάζουν ειδικά. Τα σχέδια θα πρέπει επίσης να αναπτύσσουν δραστηριότητες που να στοχεύουν στη στήριξη της εισόδου κοριτσιών και γυναικών σε επαγγέλματα στα οποία υποεκπροσωπούνται.

Επιπλέον, πρέπει να σημειωθεί ότι η προώθηση της πρόσβασης σε ευκαιρίες μάθησης (συμπεριλαμβανομένων των ευκαιριών ηλεκτρονικής μάθησης) για ανθρώπους με αναπηρία αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα η οποία εφαρμόζεται στο σύνολο του προγράμματος.

Στα προγράμματα σπουδών εκπαίδευσης και κατάρτισης θα πρέπει να ενισχύεται η ευαισθητοποίηση σχετικά με τις ειδικές ανάγκες των ατόμων που αντιμετωπίζουν προβλήματα κινητικότητας ή άλλη αναπηρία, π.χ. σε σχέση με τα πρότυπα εικονικής ή πραγματικής προσβασιμότητας.

Αυτές οι γενικές στρατηγικές προτεραιότητες αντικατοπτρίζονται με διάφορους τρόπους στα διάφορα υποπρογράμματα που υποστηρίζει το πρόγραμμα διά βίου μάθησης. Όπου απαιτείται, πρόσθετες –ειδικότερες– προτεραιότητες προσδιορίζονται επίσης ανά υποπρόγραμμα ή βασική δραστηριότητα.

¹⁵ Βλ. υποσημείωση 2

¹⁶ Συμπεράσματα του Συμβουλίου του Μαΐου 2010. 3013η σύνοδος του Συμβουλίου με θέμα ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΝΕΟΛΑΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, Βρυξέλλες, 11 Μαΐου 2010
http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/educ/114393.pdf

4. ΟΡΟΙ ΤΟΥ ΕΓΚΑΡΣΙΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 2 της απόφασης για τη θέσπιση του προγράμματος, τα πολυμερή σχέδια και δίκτυα στο πλαίσιο των προγραμμάτων Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci και Grundtvig, καθώς και οι βασικές δραστηριότητες του εγκάρσιου προγράμματος είναι επίσης ανοικτά σε εταίρους από τρίτες χώρες οι οποίοι δεν συμμετέχουν στο πρόγραμμα διά βίου μάθησης βάσει του άρθρου 7 της εν λόγω απόφασης. Στον οδηγό του προγράμματος διά βίου μάθησης υποδεικνύονται οι σχετικές δράσεις καθώς και οι τρόποι συμμετοχής. Συνοδευτικά μέτρα υποστηρίζονται σε όλα τα τομεακά προγράμματα και στη βασική δραστηριότητα 2 (Γλώσσες).

Σε όλα τα προγράμματα δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στη συστηματική διάδοση και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων σε επίπεδο σχεδίου, προγράμματος και πολιτικής. Όλες οι σχετικές αιτήσεις πρέπει να περιλαμβάνουν σαφές σχέδιο για τη διάδοση και την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων.

Η Επιτροπή θα εξετάσει τις αιτήσεις συγχρηματοδότησης νέων προγραμμάτων εργασίας για δίκτυα που χρηματοδοτήθηκαν τα προηγούμενα έτη με βάση τις αποδεδειγμένες επιδόσεις των δικτύων και την προστιθέμενη αξία των νέων αιτήσεων.

5. ΠΩΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΑΙ ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΕΓΓΡΑΦΟ

Στο παρόν έγγραφο παρουσιάζονται οι διάφοροι τύποι δράσης για τους οποίους ζητείται η υποβολή αιτήσεων στο πλαίσιο του προγράμματος διά βίου μάθησης, σε συνδυασμό με τις αντίστοιχες προτεραιότητες πολιτικής – όπου συντρέχει περίπτωση.

Όταν προσδιορίζονται προτεραιότητες για έναν συγκεκριμένο τύπο δράσης, αυτές αντικατοπτρίζουν τα ζητήματα που κατέχουν κεντρική θέση στη χάραξη πολιτικής σε ευρωπαϊκό επίπεδο στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης και, **για να επιλεγούν, οι αιτήσεις πρέπει να ανταποκρίνονται τουλάχιστον σε μία από τις εν λόγω προτεραιότητες**. Προκειμένου να διασφαλισθεί κατάλληλη κάλυψη των προτεραιοτήτων, η επιλογή αιτήσεων χρηματοδότησης θα βασίζεται στην ποιότητα των αιτήσεων καθώς και στην ανάγκη ισορροπημένης κάλυψης των προτεραιοτήτων.¹⁷

Η ανάγνωση της γενικής πρόσκλησης πρέπει να γίνει σε συνδυασμό με τα ακόλουθα έγγραφα:

- την απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του προγράμματος διά βίου μάθησης 2007- 2013¹⁸.

¹⁷ Λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τους κανόνες επιλογής αιτήσεων θα δημοσιευθούν στον οδηγό του προγράμματος διά βίου μάθησης – βλ.: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/doc78_en.htm (στην ενότητα «How to participate»).

¹⁸ Βλ. υποσημείωση 1.

- τον οδηγό του προγράμματος διά βίου μάθησης, όπου περιγράφονται λεπτομερώς, μεταξύ άλλων, οι δράσεις και οι σχετικές οικονομικές και διοικητικές ρυθμίσεις¹⁹.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 – ΤΟΜΕΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

1. COMENIUS – ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Πλαίσιο πολιτικής

Τον Νοέμβριο του 2008 το Συμβούλιο συμφώνησε να ενισχύσει την ευρωπαϊκή συνεργασία όσον αφορά τις πολιτικές για τη σχολική εκπαίδευση²⁰. Ο σκοπός είναι να παρέχεται σε όλους τους νέους ποιοτική εκπαίδευση η οποία να τους δίνει τα εφόδια που χρειάζονται ώστε να βρουν τη θέση τους στις παγκοσμιοποιημένες κοινωνίες και στον ταχέως μεταβαλλόμενο κόσμο εργασίας, και να τους βοηθά να αναπτύξουν πλήρως τις δυνατότητές τους, όπως στους τομείς της καινοτομίας, της δημιουργικότητας και της ενεργού συμμετοχής στα κοινά. Το 2007²¹ και το 2009²² το Συμβούλιο κατάρτισε ένα πρόγραμμα συνεργασίας για τη βελτίωση της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής εξέλιξης εκπαιδευτικών και διευθυντών σχολείων²³. Η έμφαση δίνεται στην αναγκαιότητα βελτίωσης της ποιότητας και της συνάφειας του συνολικού κύκλου εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών, από την αρχική εκπαίδευση έως την εισαγωγική κατάρτιση των νέων εκπαιδευτικών και τη συνεχή επαγγελματική τους εξέλιξη. Επίσης, το 2009 το Συμβούλιο ασχολήθηκε με την εκπαίδευση των παιδιών που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών και κάλεσε τα κράτη μέλη να κάνουν, μεταξύ άλλων, στοχοθετημένη χρήση του προγράμματος διά βίου μάθησης ώστε να βρεθούν τρόποι που θα στηρίζουν αποτελεσματικότερα τη μάθηση της συγκεκριμένης ομάδας²⁴.

Οι εν λόγω προτεραιότητες αντικατοπτρίζονται στο στρατηγικό πλαίσιο «ΕΚ 2020»²⁵. Όσον αφορά τη σχολική εκπαίδευση, οι προτεραιότητες αυτές απαιτούν τη λήψη μέτρων που θα εξασφαλίζουν την απόκτηση βασικών δεξιοτήτων από όλους, ανεξάρτητα από το προσωπικό, κοινωνικό ή οικονομικό υπόβαθρο των μαθητών. Ειδικότερα, απαιτείται περαιτέρω έργο όσον αφορά τις βασικές δεξιότητες²⁶ και την εξεύρεση τρόπων βελτίωσης της διδασκαλίας

¹⁹ http://ec.europa.eu/education/llp/doc848_en.htm

²⁰ Συμπεράσματα του Συμβουλίου και των εκπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών, που συνήλθαν στο πλαίσιο του Συμβουλίου της 21ης Νοεμβρίου 2008 σχετικά με την προετοιμασία των νέων για τον 21ο αιώνα: ένα πρόγραμμα ευρωπαϊκής συνεργασίας στο σχολικό τομέα

(2008/C 319/08): <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:319:0020:0022:EL:PDF>

²¹ Συμπεράσματα του Συμβουλίου και των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών συνερχομένων στο πλαίσιο του Συμβουλίου της 15ης Νοεμβρίου 2007 σχετικά με τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών (2007/C 300/07): <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2007:300:0006:0009:EL:PDF>

²² Βλ. υποσημείωση 12

²³ http://ec.europa.eu/education/school-education/doc832_en.htm

²⁴ Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την εκπαίδευση παιδιών που προέρχονται από οικογένεια μεταναστών (2009/C301/07): <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:301:0005:0008:EL:PDF>

²⁵ Βλ. υποσημείωση 6.

²⁶ Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη βελτίωση του επιπέδου βασικών δεξιοτήτων στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής συνεργασίας για τα σχολεία για τον 21ο αιώνα – Βρυξέλλες, 19 Νοεμβρίου 2010: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/educ/117853.pdf

και της μάθησης εγκάρσιων βασικών ικανοτήτων που προωθούν την πρωτοβουλία και την επιχειρηματικότητα, τη δημιουργικότητα, την καινοτομία και την προσαρμογή στον ταχέως μεταβαλλόμενο κόσμο της εργασίας. Πρέπει να βελτιωθεί επίσης η εκπαίδευση όσον αφορά τον σεβασμό του περιβάλλοντος²⁷ και τις διαπολιτισμικές ικανότητες. Το στρατηγικό πλαίσιο «ΕΚ 2020»²⁸ επιβεβαιώνει την αναγκαιότητα στόχευσης των προσπαθειών στην ποιότητα της μάθησης των σπουδαστών που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών²⁹ και, ως προς αυτό, αναγνωρίζει τον βασικό ρόλο της προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας.

Το 2010, ο περιορισμός του ποσοστού της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου σε λιγότερο από 10 % έως το 2020 ορίστηκε ως ένας εκ των βασικών στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»³⁰. Η Επιτροπή έχει αναλάβει να προτείνει σύσταση του Συμβουλίου εντός του 2011 η οποία θα καθορίζει ένα πλαίσιο για αποτελεσματικές πολιτικές με στόχο την καταπολέμηση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, βάσει καλύτερων πληροφοριών σχετικά με τις αιτίες που οδηγούν στην εγκατάλειψη του σχολείου, μια δέσμη μέτρων για την αποτροπή των συνθηκών που οδηγούν στην πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου, με στόχο την παρέμβαση υπό μορφή αντίδρασης σε ενδείξεις αυξημένου κινδύνου, και την επαναφορά εκείνων που έχουν εγκαταλείψει το σχολείο.

Τα νέα ευρωπαϊκά κριτήρια αξιολόγησης, όπως καθορίζονται στο παράρτημα I του στρατηγικού πλαισίου «ΕΚ 2020»³¹ περιλαμβάνουν επίσης –επιπλέον της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και της ικανότητας γραφής και ανάγνωσης– ποσοτικούς στόχους για τη μείωση του αριθμού των ατόμων με χαμηλές επιδόσεις στα μαθηματικά και στις θετικές επιστήμες (ώστε να φθάσει σε ποσοστό κάτω του 15 % έως το 2020) και για την αύξηση σε 95 % έως το 2020 του ποσοστού των παιδιών ηλικίας από 4 ετών έως την ηλικία έναρξης της υποχρεωτικής εκπαίδευσης που συμμετέχουν στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα.

Στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας «Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας»³², π.χ., πρόσφατες προβλέψεις για τις μελλοντικές ανάγκες σε δεξιότητες κάνουν λόγο για αύξηση των θέσεων εργασίας που απαιτούν προσόντα υψηλού ή μέτριου επιπέδου. Ωστόσο, τέτοια προσόντα πρέπει να συνοδεύονται από βασικές ικανότητες που παρέχουν τα εφόδια στους νέους ώστε να εργαστούν σε διαπολιτισμικές, πολύγλωσσες και ταχέως μεταβαλλόμενες συνθήκες, και συμβάλλουν στη δημιουργικότητα και στην καινοτομία.

Αυτές οι εξελίξεις και οι προκλήσεις σε επίπεδο πολιτικής καθιστούν αναγκαία την ευρωπαϊκή συνεργασία, με σκοπό:

²⁷ Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την εκπαίδευση για τη βιώσιμη ανάπτυξη – Βρυξέλλες, 19 Νοεμβρίου 2010: http://consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/educ/117855.pdf

²⁸ Βλ. υποσημείωση 6.

²⁹ Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την εκπαίδευση παιδιών που προέρχονται από οικογένεια μεταναστών, Νοέμβριος 2009: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:301:0005:0008:EL:PDF>

³⁰ Βλ. υποσημείωση 2.

³¹ Βλ. υποσημείωση 6.

³² Βλ. υποσημείωση 4.

- τη συνέχιση και την περαιτέρω βελτίωση του έργου σχετικά με τις βασικές ικανότητες για τη διά βίου μάθηση³³. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να διασφαλισθεί ότι παρέχονται τα μέσα σε όλους τους μαθητές, ξεκινώντας από νεαρή ηλικία και ανεξάρτητα από την προέλευση, τις συνθήκες, το φύλο ή τις ειδικές ανάγκες τους, να αποκτήσουν το πλήρες φάσμα των βασικών ικανοτήτων. Η ανάπτυξη βασικών ικανοτήτων πρέπει να στηρίζεται σε στέρεες βασικές δεξιότητες στη γραφή και στην ανάγνωση, στα μαθηματικά και στις θετικές επιστήμες και να περιλαμβάνει τόσο θεματικές όσο και εγκάρσιες ικανότητες οι οποίες θα τους παρέχουν κίνητρα και εφόδια για περαιτέρω μάθηση.
- τη στήριξη των σχολείων ώστε να συνεργασθούν με τον κόσμο της εργασίας και άλλους βασικούς παράγοντες εκτός του σχολείου, με την καθιέρωση συμπράξεων και με τη βελτίωση των επιχειρηματικών δεξιοτήτων εκπαιδευτικών και μαθητών.
- τη συνέχιση της βελτίωσης της ποιότητας των εκπαιδευτικών, των διευθυντών σχολείων και του λοιπού προσωπικού, και την υποβοήθηση των σχολείων ώστε να καταστούν πραγματικά περιβάλλοντα μάθησης. Αυτό απαιτεί καλύτερης ποιότητας εκπαίδευση των εκπαιδευτών καθ' όλη τη διάρκεια της σταδιοδρομίας τους· αποδοτικότερη πρόσληψη και διατήρηση των εκπαιδευτικών· και παροχή βοήθειας προς τους διευθυντές των σχολείων, ώστε να εστιάζουν τις προσπάθειές τους στη βελτίωση της μάθησης μαθητών και εκπαιδευτικών.

Ειδικοί και επιχειρησιακοί στόχοι του προγράμματος Comenius

Οι ειδικοί στόχοι του προγράμματος Comenius, όπως ορίζονται στο άρθρο 17 παράγραφος 1 της απόφασης για τη θέσπιση του προγράμματος, είναι οι εξής:

- α) να αναπτυχθούν στους νέους και στο εκπαιδευτικό προσωπικό η γνώση και η κατανόηση της ποικιλομορφίας των ευρωπαϊκών πολιτισμών και γλωσσών και της αξίας της·
- β) να βοηθηθούν οι νέοι ώστε να αποκτήσουν τις βασικές βιοτικές δεξιότητες και ικανότητες που είναι απαραίτητες για την προσωπική τους ανάπτυξη, για τη μελλοντική τους απασχόληση και για να γίνουν ενεργοί πολίτες σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Οι επιχειρησιακοί στόχοι του προγράμματος Comenius, όπως ορίζονται στο άρθρο 17 παράγραφος 2 της απόφασης για τη θέσπιση του προγράμματος, είναι οι εξής:

- α) η βελτίωση της ποιότητας και η ποσοτική αύξηση της κινητικότητας που αφορά μαθητές και εκπαιδευτικό προσωπικό στα διάφορα κράτη μέλη·
- β) η βελτίωση της ποιότητας και η ποσοτική αύξηση των συμπράξεων μεταξύ σχολείων από διαφορετικά κράτη μέλη, κατά τρόπον ώστε τουλάχιστον 3 εκατομμύρια μαθητές να συμμετάσχουν σε κοινές εκπαιδευτικές δραστηριότητες κατά τη διάρκεια του προγράμματος·
- γ) η ενθάρρυνση της εκμάθησης σύγχρονων ξένων γλωσσών·
- δ) η υποστήριξη της ανάπτυξης καινοτόμου περιεχομένου, υπηρεσιών, παιδαγωγικών μεθόδων και πρακτικής για τη διά βίου μάθηση με βάση τις ΤΠΕ·

³³ Σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με τις βασικές ικανότητες της διά βίου μάθησης (2006/962/EK): <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:394:0010:0018:EL:PDF>

- ε) η ενίσχυση της ποιότητας και της ευρωπαϊκής διάστασης της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών·
- στ) η υποστήριξη βελτιώσεων στις παιδαγωγικές προσεγγίσεις και στη διαχείριση των σχολείων.

Προτεραιότητες για τις δράσεις του προγράμματος Comenius

1.1 Κινητικότητα και συμπράξεις

Η κινητικότητα των προσώπων σε άλλη ευρωπαϊκή χώρα και οι δράσεις συμπράξεων στο πλαίσιο του Comenius περιλαμβάνουν τα εξής:

- κινητικότητα μεμονωμένων μαθητών στο πλαίσιο τρέχουσας ή προηγούμενης σύμπραξης σχολείων·
- συμμετοχή σε δραστηριότητες κατάρτισης για εκπαιδευτικούς και λοιπό εκπαιδευτικό προσωπικό (ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση)·
- προπαρασκευαστικές επισκέψεις για συμπράξεις σχολείων, δίκτυα και πολυμερή σχέδια·
- περίοδοι άσκησης σε θέσεις βοηθών για μελλοντικούς εκπαιδευτικούς·
- πολυμερείς και διμερείς συμπράξεις σχολείων που περιλαμβάνουν κινητικότητα μαθητών και προσωπικού στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων σύμπραξης·
- συμπράξεις Comenius Regio·
- eTwinning (ηλεκτρονική αδερφοποίηση).

Δεν υπάρχουν ευρωπαϊκές προτεραιότητες για τις συγκεκριμένες δράσεις, των οποίων οι λεπτομέρειες καθορίζονται στον οδηγό του προγράμματος διά βίου μάθησης³⁴.

1.2 Πολυμερή σχέδια

1.2.1 Ανάπτυξη σχολείων, ηγετικών προσόντων και διασυνδέσεων με τον κόσμο της εργασίας

Η ανάπτυξη βασικών ικανοτήτων³⁵ και κινήτρων για την επιδίωξη της μάθησης εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη συνάφεια της διδασκαλίας και της μάθησης, τη σχολική δεοντολογία και τους τρόπους συνεργασίας των σχολείων με τον έξω κόσμο. Έτσι, η βελτίωση των ηγετικών προσόντων στο σχολείο, η παροχή κινήτρων και ευκαιριών στους εκπαιδευτικούς ώστε να συνεργαστούν, και η συνολική ανάπτυξη των σχολείων ως περιβαλλόντων μάθησης έχουν καταστεί βασικές προτεραιότητες πολιτικής.

Τα σχέδια πρέπει να περιλαμβάνουν εταίρους τόσο από το σχολείο όσο και από τον έξω κόσμο. Πρέπει να αναπτύσσουν μεθόδους, στρατηγικές, εκπαιδευτικό υλικό ή/και άλλους τύπους εκπαιδευτικού υλικού με σκοπό:

- την καθιέρωση μοντέλων εταιρικής σχέσης και δικτύωσης μεταξύ σχολείων και του κόσμου της εργασίας·
- την ανάπτυξη ηγετικών προσόντων στο προσωπικό των σχολείων·
- την ανάπτυξη των δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών ώστε να συνεργάζονται μεταξύ τους, με τις οικογένειες των μαθητών και με τον έξω κόσμο·

³⁴ Βλ. υποσημείωση 19

³⁵ Βλ. υποσημείωση 14

- την ενθάρρυνση του πνεύματος πρωτοβουλίας των νέων και την ανάπτυξη των επιχειρηματικών δεξιοτήτων τους.

1.2.2 Ανάπτυξη προσεγγίσεων διδασκαλίας και μάθησης

Προκειμένου να ανταποκριθούν στις ανάγκες του ταχέως μεταβαλλόμενου κόσμου της εργασίας και των ολοένα και πιο ποικιλόμορφων κοινωνιών, τα σχολεία πρέπει να αναπτύσσουν πλήρες φάσμα βασικών ικανοτήτων στους νέους. Αυτό απαιτεί κατάλληλη αρχική εκπαίδευση των εκπαιδευτικών και των διευθυντών σχολείων και υψηλής ποιότητας συνεχή επαγγελματική εξέλιξη καθ' όλη τη διάρκεια της σταδιοδρομίας τους. Στο πλαίσιο αυτό, τα προγράμματα για την εισαγωγική κατάρτιση όλων των νέων εκπαιδευτικών στο επάγγελμα είναι καθοριστικής σημασίας.

- τα σχέδια πρέπει να καλύπτουν τις ικανότητες που απαιτούνται από τους σημερινούς διευθυντές σχολείων, και να αναπτύσσουν, να δοκιμάζουν και να εφαρμόζουν αποτελεσματικούς τρόπους στήριξης των διευθυντών σχολείων στην επαγγελματική τους εξέλιξη·
- τα σχέδια πρέπει να αναπτύσσουν, να δοκιμάζουν και να εφαρμόζουν αποτελεσματικές διυπηρεσιακές προσεγγίσεις για την υποστήριξη των νέων εκπαιδευτικών στην αρχή της σταδιοδρομίας τους (εισαγωγική κατάρτιση)³⁶.

1.2.3 Στήριξη βασικών δεξιοτήτων³⁷ και «εγκάρσιων βασικών ικανοτήτων»

Κατά τη σχολική τους ζωή, οι νέοι πρέπει να αναπτύσσουν τόσο στέρεες βασικές δεξιότητες – στην ανάγνωση, τη γραφή, τα μαθηματικά και τις θετικές επιστήμες, όσο και εγκάρσιες βασικές ικανότητες - μεταγνωστικές ικανότητες, πνεύμα πρωτοβουλίας και επιχειρηματικότητας, κοινωνικές, πολιτικές και πολιτισμικές ικανότητες. Η διδασκαλία και η μάθηση των τελευταίων απαιτούν συχνά προσεγγίσεις που υπερβαίνουν τα όρια συγκεκριμένων θεματικών τομέων και υιοθετούν ολιστική θεώρηση της μάθησης, της προσωπικής και κοινωνικής ανάπτυξης των σπουδαστών. Η πείρα δείχνει ότι ο τρόπος εκτίμησης και αξιολόγησης της μάθησης έχει ισχυρό αντίκτυπο στην ανάπτυξη των συγκεκριμένων βασικών ικανοτήτων.

Τα σχέδια πρέπει:

- να αναζητούν τρόπους ενίσχυσης της μάθησης βασικών δεξιοτήτων, οργάνωσης πραγματικού εντοπισμού των δυσκολιών στα συγκεκριμένα πεδία και στήριξης των ατόμων που αντιμετωπίζουν τις εν λόγω δυσκολίες σε ολόκληρο το σχολικό σύστημα·
- να προσδιορίζουν και να αναπτύσσουν μεθόδους διδασκαλίας και μάθησης οι οποίες στηρίζουν αποτελεσματικά την ανάπτυξη βασικών εγκάρσιων ικανοτήτων·
- να αναπτύσσουν μεθόδους και πρακτικές εκτίμησης και αξιολόγησης οι οποίες να βελτιώνουν την ποιότητα της μάθησης και να στηρίζουν την ανάπτυξη των προαναφερθεισών βασικών εγκάρσιων ικανοτήτων·
- να προσδιορίζουν και να αναπτύσσουν την ενσωμάτωση της ευρωπαϊκής διάστασης στη διδασκαλία και στη μάθηση.

1.2.4 Μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, βελτίωση της μάθησης των μαθητών που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών και των μαθητών Ρομά

³⁶ Βλ. υποσημείωση 13

³⁷ Τον Μάιο του 2009, το Συμβούλιο ενέκρινε ένα ευρωπαϊκό κριτήριο αξιολόγησης για τη μείωση του αριθμού των ατόμων με χαμηλές επιδόσεις στην ανάγνωση, τα μαθηματικά και τις θετικές επιστήμες σε ποσοστό 15 %: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc28_en.htm

καθώς και προώθηση της ισότητας των φύλων και προσεγγίσεων χωρίς αποκλεισμούς στη μάθηση

Η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου παραμένει μεγάλη πρόκληση στην ΕΕ. Τα κράτη μέλη βρίσκονται ενώπιον διαφορετικών προκλήσεων όσον αφορά την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου. Σε κάποια κράτη μέλη η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου συνιστά ένα φαινόμενο που παρατηρείται κυρίως στην ύπαιθρο, ενώ σε άλλα επηρεάζει κυρίως μειονεκτούσες περιοχές σε μεγάλες πόλεις. Ορισμένες περιφερειακές και εποχικές αγορές εργασίας (π.χ. τουρισμός, κατασκευές) μπορούν να ωθήσουν τους νέους να εγκαταλείψουν το σχολείο για να εργαστούν σε εργασίες που δεν απαιτούν ειδίκευση και δεν προσφέρουν καλές προοπτικές. Ορισμένες χώρες εμφανίζουν υψηλά ποσοστά πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου σε ορισμένους χώρους επαγγελματικής εκπαίδευσης, ενώ άλλες εμφανίζουν χαμηλότερα τέτοια ποσοστά π.χ. σε τομείς μαθητείας.³⁸ Παρότι πολλοί νέοι που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών είναι επιτυχημένοι σπουδαστές, κατά μέσο όρο οι επιδόσεις τους είναι χαμηλότερες από εκείνες των γηγενών συνομηλίκων τους. Στους μαθητές Ρομά παρατηρείται μεγάλο ποσοστό νέων που εγκαταλείπουν το σχολείο πριν από την απόκτηση ενός τελικού πιστοποιητικού. Ομοίως, εξακολουθούν να υπάρχουν διαφορές μεταξύ των δύο φύλων όσον αφορά το ενδιαφέρον και τις επιδόσεις σε ορισμένους θεματικούς τομείς. Όλες αυτές οι συνθήκες πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τη στήριξη των ατόμων που έχουν εγκαταλείψει πρόωρα το σχολείο ή εκείνων που διατρέχουν κίνδυνο πρόωρης εγκατάλειψης. Επομένως, τα σχολεία, μαζί με άλλους παράγοντες, μπορούν να διαδραματίσουν κρίσιμο ρόλο αφενός στην αντιμετώπιση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και αφετέρου στη βελτίωση της μάθησης των σπουδαστών που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών ή Ρομά.

Τα σχέδια πρέπει:

- να προσδιορίζουν και να αναπτύσσουν στρατηγικές και μεθόδους μάθησης οι οποίες θα βοηθούν τους μαθητές που διατρέχουν κίνδυνο πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου να διατηρήσουν τα κίνητρά τους και να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους, και θα τους προετοιμάζουν για περαιτέρω εκπαίδευση και κατάρτιση·
- να προσδιορίζουν και να αναπτύσσουν τρόπους στήριξης και παροχής κινήτρων σε σπουδαστές που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών ή Ρομά ώστε να υλοποιήσουν τις εκπαιδευτικές τους δυνατότητες·
- να προσδιορίζουν και να αναπτύσσουν στρατηγικές για την αντιμετώπιση των στερεοτύπων φύλου στη διδασκαλία, στη μάθηση και στην επιλογή σταδιοδρομίας·
- να υποστηρίζουν την ανάπτυξη προσεγγίσεων χωρίς αποκλεισμούς για τη διδασκαλία και τη μάθηση οι οποίες να λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες όλων των σπουδαστών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που προέρχονται από μειονεκτούντα περιβάλλοντα.

1.3 Δίκτυα

1.3.1 Στήριξη της επιχειρηματικότητας και σύνδεση με τον κόσμο της εργασίας

Η ανάπτυξη πνεύματος πρωτοβουλίας και επιχειρηματικότητας ως βασικής ικανότητας³⁹ περιλαμβάνει την ικανότητα μετουσίωσης των ιδεών σε πράξη, εργασίας στο πλαίσιο

³⁸ Αντιμετώπιση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου: Μια βασική συμβολή στην ατζέντα «Ευρώπη 2020», Βρυξέλλες, 31.1.2011 COM(2011) 18 τελικό, http://ec.europa.eu/education/school-education/doc/earlycom_el.pdf

³⁹ Βασική ικανότητα 7 στις Βασικές ικανότητες για τη διά βίου μάθηση – ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/publ/pdf/ll-learning/keycomp_el.pdf, Βλ. επίσης: http://ec.europa.eu/education/school-education/doc830_en.htm

σχεδίων, και κατανόησης του τρόπου λειτουργίας της οικονομίας. Τα σχολεία μπορούν να υποστηρίξουν την ανάπτυξη της ικανότητας αυτής ενθαρρύνοντας την πρωτοβουλία, την καινοτομία και τη δημιουργικότητα και συνάπτοντας εταιρικές σχέσεις με τον κόσμο της εργασίας.

Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης προτεραιότητας, οι οργανισμοί-εταίροι πρέπει να αναπτύσσουν τις αναγκαίες γνώσεις στο θέμα, συνδέοντας πόρους και εμπειρογνομosύνη για τον εντοπισμό και τη διάδοση αποτελεσματικών τρόπων υποβοήθησης των σχολείων με σκοπό:

- την ανάπτυξη μαθησιακών περιβαλλόντων που ενθαρρύνουν την πρωτοβουλία, τη δημιουργικότητα και την καινοτομία στους μαθητές και στο προσωπικό·
- τη συνεργασία σε εταιρικές σχέσεις με τον κόσμο της εργασίας·
- τη βελτίωση του προσανατολισμού των μαθητών·
- τη στήριξη της αρχικής και της συνεχούς κατάρτισης των εκπαιδευτικών, των εκπαιδευτών και των διευθυντών σχολείων και άλλων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

1.3.2 Στήριξη για ελκυστικότερη εκπαίδευση στους κλάδους των θετικών επιστημών

Η απάντηση στις παγκόσμιες προκλήσεις, όπως στην κλιματική αλλαγή, με την ανάπτυξη πιο πράσινης και πιο έξυπνης οικονομίας προϋποθέτει την κατανόηση των αλλαγών που προκαλεί η ανθρώπινη δραστηριότητα στον φυσικό κόσμο και τη συνείδηση της ευθύνης κάθε μεμονωμένου πολίτη. Έτσι, η κατανόηση των θεμελιωδών αρχών των θετικών επιστημών και το ενδιαφέρον για τη βιώσιμη ανάπτυξη έχουν καταστεί καθοριστικά στοιχεία μιας ενεργής, υπεύθυνης συμμετοχής στα κοινά.

Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης προτεραιότητας, τα δίκτυα πρέπει να προσδιορίζουν και να διαδίδουν αποτελεσματικές μεθόδους διδασκαλίας των θετικών επιστημών, ιδίως για τη βιώσιμη ανάπτυξη – όπως διδασκαλία βασισμένη στην έρευνα, ανάπτυξη υπηρεσιών προσανατολισμού και πληροφόρησης σχετικά με επιστημονικές σταδιοδρομίες, και μεθόδους μείωσης της άνισης εκπροσώπησης των δύο φύλων στην εκπαίδευση στους κλάδους των θετικών επιστημών και στις σχετικές σταδιοδρομίες.

1.3.3 Ανάπτυξη της παροχής προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας

Η πρόσβαση σε υψηλής ποιότητας προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα αποτελεί τη βάση για αποτελεσματική μελλοντική μάθηση, βοηθά την κοινωνική ανάπτυξη των παιδιών και ωφελεί τα παιδιά που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση. Η ποιότητα εξαρτάται, μεταξύ άλλων, από τις ικανότητες του προσωπικού, τη διδακτέα ύλη, τη συνεργασία με τους γονείς και το γενικότερο περιβάλλον μάθησης.

Τα δίκτυα πρέπει να εντοπίζουν, να ανταλλάσσουν και να διαδίδουν αποτελεσματικούς τρόπους για:

- τη βελτίωση των ικανοτήτων των εκπαιδευτικών, των εκπαιδευτών και του λοιπού προσωπικού, και της ποιότητας της διδακτέας ύλης και των μαθησιακών περιβαλλόντων για παιδιά προσχολικής ηλικίας·
- τον εντοπισμό και τη στήριξη των παιδιών με μαθησιακές δυσκολίες ή εκείνων που βρίσκονται σε κοινωνικοοικονομικά μειονεκτική θέση·
- τη στήριξη της γλωσσικής ανάπτυξης και της ανάπτυξης του αλφαριθμητισμού στα μικρά παιδιά.

1.3.4 Ανάπτυξη ειδικής αγωγής με σκοπό την ενσωμάτωση όλων των νέων, ιδίως των νέων με αναπηρία

Η αξιοποίηση της πολυμορφίας και η εφαρμογή των αρχών της ενσωμάτωσης στην εκπαίδευση και κατάρτιση απαιτούν την επανεξέταση των περιβαλλόντων μάθησης, των πόρων και των ικανοτήτων εκπαιδευτικών και διευθυντών σχολείων, την εξέταση των εμποδίων και τον εντοπισμό ευκαιριών.

Τα δίκτυα πρέπει να εντοπίζουν και να διαδίδουν αποτελεσματικές προσεγγίσεις οι οποίες:

- να προωθούν την ενσωμάτωση, συμπεριλαμβανομένης της διεύρυνσης των ρόλων των ειδικών σχολείων ώστε να καταστούν κέντρα πόρων·
- να καταρτίζουν τους εκπαιδευτικούς, τους διευθυντές σχολείων και το λοιπό προσωπικό των σχολείων στην προώθηση της ενσωμάτωσης.

2. ERASMUS – ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΥΜΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΗΣ ΤΗΣ ΠΡΟΗΓΜΕΝΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Πλαίσιο πολιτικής

Η πολιτική της ΕΕ για την τριτοβάθμια εκπαίδευση αποσκοπεί στη στήριξη της μεταρρύθμισης των συστημάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης των κρατών μελών, αυξάνοντας τη συνεκτικότητά τους και τη δυνατότητα ανταπόκρισής τους στις ανάγκες της κοινωνίας της γνώσης. Οι μεταρρυθμίσεις για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της παγκοσμιοποίησης, καθώς και για την κατάρτιση και επανακατάρτιση του ευρωπαϊκού εργατικού δυναμικού κρίνονται απαραίτητες. Θα πρέπει να παρέχουν στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΤΒ) τη δυνατότητα να διαδραματίζουν αποφασιστικό ρόλο στην «Ευρώπη της γνώσης» και να συμβάλλουν σημαντικά στη στήριξη του στρατηγικού πλαισίου «ΕΚ 2020»⁴⁰ και «Ευρώπη 2020»⁴¹, ιδιαίτερα δε στον πρωταρχικό στόχο της αύξησης της μερίδας του πληθυσμού ηλικίας 30-34 ετών που έχει ολοκληρώσει την τριτοβάθμια εκπαίδευση (ή ισοδύναμη) σε ποσοστό 40 % το 2020. Από τις επτά εμβληματικές πρωτοβουλίες της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», τη μεγαλύτερη συνάφεια με την πολιτική για την τριτοβάθμια εκπαίδευση έχουν οι ακόλουθες: «Νεολαία σε κίνηση»⁴², Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας⁴³ και «Ενωση καινοτομίας»⁴⁴.

Στο πλαίσιο έκαστης πρωτοβουλίας, τόσο η ΕΕ όσο και οι εθνικές αρχές θα πρέπει να συντονίσουν τις προσπάθειές τους ώστε να επιτύχουν αμοιβαία ενίσχυση. Η προώθηση της κινητικότητας κατέχει υψηλή θέση προτεραιότητας στο πρόγραμμα για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, όπως αντικατοπτρίζεται στα συμπεράσματα του Συμβουλίου του Νοεμβρίου του 2008, στα οποία τονίζεται ότι κάθε νέος πρέπει να έχει ευκαιρία συμμετοχής σε κάποια μορφή κινητικότητας. Ταυτόχρονα, οι μεταρρυθμίσεις είναι σύμφωνες προς τις εξελίξεις του ευρωπαϊκού χώρου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για το 2020 (διαδικασία της Μπολόνια), όπως

⁴⁰ Βλ. υποσημείωση 6

⁴¹ Βλ. υποσημείωση 2

⁴² Βλ. υποσημείωση 3

⁴³ Βλ. υποσημείωση 4

⁴⁴ Βλ. υποσημείωση 5

εγκρίθηκαν στην υπουργική διάσκεψη της Leuven/Louvain-la-Neuve το 2009⁴⁵: ειδικότερα, οι αρμόδιοι υπουργοί για τον ευρωπαϊκό χώρο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης συμφώνησαν σε έναν στόχο κινητικότητας, σύμφωνα με τον οποίο έως το 2020 το 20 % των ευρωπαίων πτυχιούχων πρέπει να έχουν αποκτήσει μια εμπειρία σπουδών ή εργασίας στο εξωτερικό.

Οι προτεραιότητες πολιτικής για την τριτοβάθμια εκπαίδευση περιγράφονται στην ανακοίνωση που δημοσιεύτηκε με τίτλο «*Επίτευξη της ατζέντας εκσυγχρονισμού για τα πανεπιστήμια: εκπαίδευση, έρευνα και καινοτομία*»⁴⁶. οι εν λόγω προτεραιότητες θα επανεξεταστούν και θα συμπληρωθούν σε ανακοίνωση πολιτικής που πρόκειται να δημοσιευτεί εντός του 2011.

Τα μηνύματα αυτά επιβεβαιώθηκαν σε διάφορα συμπεράσματα και ψηφίσματα του Συμβουλίου.

Τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης καλούνται να διαδραματίσουν έναν πλήρη ρόλο στο τρίγωνο της γνώσης (τριτοβάθμια εκπαίδευση, έρευνα και καινοτομία) και να συμμετάσχουν σε σχέδια που επικεντρώνονται στην ενισχυμένη συνεργασία μεταξύ ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και επιχειρήσεων – προτεραιότητα που τονίζεται από τη θέσπιση ενός Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Καινοτομίας και Τεχνολογίας⁴⁷, ενώ είναι ιδιαίτερος σχετική με την τριτοβάθμια εκπαίδευση γενικότερα. Στόχος του φόρουμ της ΕΕ για τον διάλογο πανεπιστημίων-επιχειρήσεων, που αποτελεί πρωτοβουλία της Επιτροπής και εξαγγέλθηκε στη σχετική ανακοίνωσή της⁴⁸, είναι επίσης να ενισχυθεί η συνεργασία στον συγκεκριμένο τομέα.

Ειδικοί και επιχειρησιακοί στόχοι του προγράμματος Erasmus

Οι ειδικοί στόχοι του προγράμματος Erasmus, όπως ορίζονται στο άρθρο 21 παράγραφος 1 της απόφασης για τη θέσπιση του προγράμματος, είναι οι εξής:

- α) η υποστήριξη της επίτευξης του ευρωπαϊκού χώρου της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης·
- β) η ενίσχυση της συμβολής της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της προηγμένης επαγγελματικής εκπαίδευσης στη διαδικασία της καινοτομίας.

Οι επιχειρησιακοί στόχοι του προγράμματος Erasmus, όπως ορίζονται στο άρθρο 21 παράγραφος 2 της απόφασης για τη θέσπιση του προγράμματος, είναι οι εξής:

⁴⁵ Η διαδικασία της Μπολόνια 2020 – Ο ευρωπαϊκός χώρος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε μια νέα δεκαετία. Ανακοινωθέν της διάσκεψης των αρμόδιων για την τριτοβάθμια εκπαίδευση ευρωπαίων υπουργών, Leuven και Louvain-la-Neuve, 28-29 Απριλίου 2009: http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/conference/documents/Leuven_Louvain-la-Neuve_Communique_April_2009.pdf, συνέχεια στο οποίο δόθηκε με τη δήλωση της Βουδαπέστης-Βιέννης στις 12 Μαρτίου 2010 για τον ευρωπαϊκό χώρο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/2010_conference/documents/Budapest-Vienna_Declaration.pdf

⁴⁶ COM(2006) 208 τελικό: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2006:0208:FIN:EL:PDF>

⁴⁷ <http://eit.europa.eu>

⁴⁸ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: Μια νέα εταιρική σχέση για τον εκσυγχρονισμό των πανεπιστημίων: το φόρουμ της ΕΕ για το διάλογο πανεπιστημίων-επιχειρήσεων. COM(2009) 158 τελικό: http://ec.europa.eu/education/higher-education/doc/business/com158_en.pdf

- α) η βελτίωση της ποιότητας και η ποσοτική ανάπτυξη της κινητικότητας των σπουδαστών και του διδακτικού προσωπικού σε ολόκληρη την Ευρώπη, ώστε να συμβάλει το πρόγραμμα στην επίτευξη, ως το 2012, συμμετοχής τουλάχιστον 3 εκατομμυρίων ατόμων στην κινητικότητα των σπουδαστών, στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus και των προηγούμενων προγραμμάτων·
- β) η βελτίωση της ποιότητας και η ποσοτική ανάπτυξη της πολυμερούς συνεργασίας μεταξύ ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ευρώπη·
- γ) η αύξηση του βαθμού διαφάνειας και συμβατότητας μεταξύ των επαγγελματικών προσόντων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της προηγμένης επαγγελματικής εκπαίδευσης που αποκτώνται στην Ευρώπη·
- δ) η βελτίωση της ποιότητας και η ποσοτική ανάπτυξη της συνεργασίας μεταξύ ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και επιχειρήσεων·
- ε) η διευκόλυνση της ανάπτυξης καινοτόμων πρακτικών στην εκπαίδευση και κατάρτιση τριτοβάθμιου επιπέδου και η μεταφορά τους, συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς από συμμετέχουσα χώρα σε άλλες·
- στ) η υποστήριξη της ανάπτυξης καινοτόμου περιεχομένου, υπηρεσιών, παιδαγωγικών μεθόδων και πρακτικής για τη διά βίου μάθηση με βάση τις ΤΠΕ.

Προτεραιότητες για τις δράσεις Erasmus

2.1 Κινητικότητα

Κινητικότητα σπουδαστών και διδακτικού και λοιπού προσωπικού ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Η κινητικότητα σπουδαστών και προσωπικού διαδραματίζει βασικό ρόλο στη θέσπιση του ευρωπαϊκού χώρου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Τα ιδρύματα που συμμετέχουν στο πρόγραμμα Erasmus καλούνται να συμβάλλουν στην αύξηση της κινητικότητας των σπουδαστών για λόγους σπουδών και πρακτικής άσκησης, ούτως ώστε να επιτευχθεί ο στόχος των 3 εκατομμυρίων φοιτητών Erasmus έως το 2012. Καλούνται επίσης να συμβάλλουν στην περαιτέρω ανάπτυξη της κινητικότητας του προσωπικού για λόγους εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης καλούνται να εξασφαλίσουν υψηλή ποιότητα όσον αφορά την οργάνωση της κινητικότητας των σπουδαστών και του διδακτικού και λοιπού προσωπικού, όπως προβλέπεται αναλυτικά στον πανεπιστημιακό χάρτη Erasmus και στον Ευρωπαϊκό χάρτη ποιότητας για την κινητικότητα⁴⁹.

Δεν υπάρχουν ευρωπαϊκές ή εθνικές προτεραιότητες στο πλαίσιο των συγκεκριμένων δράσεων.

Εντατικά προγράμματα Erasmus

Τα εντατικά προγράμματα (ΕΠ) είναι σύντομα προγράμματα σπουδών τα οποία φέρνουν κοντά σπουδαστές και διδακτικό προσωπικό ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από τρεις

⁴⁹ Σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με τη διακρατική κινητικότητα εντός της Κοινότητας για σκοπούς εκπαίδευσης και κατάρτισης: Ευρωπαϊκός χάρτης ποιότητας για την κινητικότητα (2006/L 394/5): <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:394:0005:0009:EL:PDF>.

τουλάχιστον συμμετέχουσες χώρες. Εκτός από τα μαθησιακά αποτελέσματα σε θεματικές ικανότητες, τα εντατικά προγράμματα θα πρέπει να ευνοούν τη μετάδοση εγκάρσιων ικανοτήτων, ενώ ο φόρτος εργασίας των συμμετεχόντων φοιτητών θα πρέπει να αναγνωρίζεται μέσω των μονάδων ECTS (ή άλλων ισοδύναμων μονάδων).

Δεν υπάρχουν ευρωπαϊκές ή εθνικές προτεραιότητες στο πλαίσιο της συγκεκριμένης δράσης.

Εντατικά γλωσσικά προγράμματα Erasmus

Τα προγράμματα αυτά συνιστούν θεμελιώδες στοιχείο για την ανάπτυξη των γλωσσικών και διαπολιτισμικών ικανοτήτων των κινητικών σπουδαστών και για την προώθηση της πολυγλωσσίας στην Ευρώπη.

Δεν υπάρχουν ευρωπαϊκές ή εθνικές προτεραιότητες στο πλαίσιο της συγκεκριμένης δράσης.

2.2 Πολυμερή σχέδια

Τα πολυμερή σχέδια Erasmus στηρίζουν τη συνεργασία ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είτε μεταξύ τους είτε με άλλους σχετικούς ενδιαφερομένους.

Θα προτιμώνται καινοτόμα σχέδια που επικεντρώνονται σε θεματικούς τομείς και πεδία που δεν καλύπτονται επαρκώς από σχέδια τα οποία έχουν ήδη χρηματοδοτηθεί στο πλαίσιο της δράσης αυτής.

Τα πολυμερή σχέδια καλύπτουν τις πέντε προτεραιότητες που ακολουθούν.

2.2.1 Συνεργασία μεταξύ ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και επιχειρήσεων

Τα σχέδια στο πλαίσιο της παρούσας προτεραιότητας θα υποστηρίζουν δραστηριότητες που φέρνουν σε επαφή τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με εταίρους εκτός ακαδημαϊκού χώρου: επιχειρήσεις, επαγγελματικές οργανώσεις, εμπορικά επιμελητήρια, κοινωνικούς εταίρους, τοπικούς/περιφερειακούς φορείς κλπ.

Τα σχέδια αυτά πρέπει να αποδεικνύουν τη συνεργασία μεταξύ των χώρων της εργασίας και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, με την ενεργό συμμετοχή και δέσμευση ιδρυμάτων και οργανισμών από αμφότερες τις πλευρές.

Θα προτιμώνται σχέδια τα οποία εστιάζονται:

- στην ενίσχυση της διασύνδεσης μεταξύ εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων που περιλαμβάνονται ή μη στα προγράμματα σπουδών και επιχειρηματικών αναγκών και αναγκών απασχόλησης, για παράδειγμα με την αξιολόγηση των μελλοντικών αναγκών σε δεξιότητες και με την προαγωγή της συμβολής των επιχειρήσεων στον σχεδιασμό των μαθημάτων. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται η δημιουργία συνεργασιών επιχειρήσεων και πανεπιστημίων, μέσω της δημιουργίας «συμμαχιών γνώσης»⁵⁰ με στόχο την προσαρμογή

⁵⁰ Οι «συμμαχίες γνώσης» στοχεύουν στη δομημένη συνεργασία επιχειρήσεων και ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με στόχο τη διαμόρφωση νέων προγραμμάτων σπουδών και μαθημάτων, καθώς και την ανάπτυξη νέων, καινοτόμων τρόπων παροχής της εκπαίδευσης. Από τα αποτελέσματα των «συμμαχιών γνώσης» θα μπορούσαν να εμπνευστούν τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ευρώπη για να εκσυγχρονίσουν τα προγράμματα σπουδών τους κλπ.

Στόχος πρέπει να είναι πάντα να εξασφαλιστεί ότι θα προκύψουν πτυχιούχοι σε όλους τους τομείς εκπαίδευσής τους με εις βάθος γνώση των θεματικών τομέων καθώς και με υψηλό επίπεδο δεξιοτήτων «σχήματος T», κάτι

των υφιστάμενων ή την ανάπτυξη νέων προγραμμάτων σπουδών για την αντιμετώπιση των ελλείψεων σε δεξιότητες καινοτομίας (με τον τρόπο αυτόν τα πανεπιστήμια θα μπορέσουν να εκσυγχρονιστούν προς την κατεύθυνση της διεπιστημονικότητας, της επιχειρηματικότητας και των ισχυρότερων συμπράξεων με τις επιχειρήσεις)·

- στην ανάπτυξη εκπαιδευτικών υπηρεσιών για επιχειρήσεις στο πλαίσιο της διά βίου μάθησης βάσει σαφούς ζήτησης και με τη συμμετοχή των εργοδοτών, όπως εξατομικευμένα μαθήματα αναβάθμισης των γνώσεων και των δεξιοτήτων των εργαζομένων.

2.2.2 Κοινωνική διάσταση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Τα σχέδια στο πλαίσιο της παρούσας προτεραιότητας θα στηρίζουν δράσεις που στοχεύουν στην αύξηση της πρόσβασης και στη βελτίωση της κοινωνικής διάστασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Κύριοι στόχοι είναι η διεύρυνση της συμμετοχής και η αύξηση των ποσοστών ολοκλήρωσης για τις υποεκπροσωπούμενες ομάδες (εξαιτίας παραγόντων όπως το κοινωνικο-οικονομικό υπόβαθρο, αναπηρίες, εθνοτικοί ή μεταναστευτικοί λόγοι κλπ.) και τους μη παραδοσιακούς εκπαιδευόμενους (σπουδαστές μερικής φοίτησης, σπουδαστές με απαιτητικές οικογενειακές υποχρεώσεις, ενήλικοι εκπαιδευόμενοι κλπ.), η ενίσχυση της διά βίου μάθησης μέσα από τη δημιουργία ευέλικτων μαθησιακών διαδρομών, η ανάπτυξη της κοινωνικής ευθύνης των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, και η βελτίωση της ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων σε τομείς σπουδών με ιδιαίτερα μη ισόρροπη εκπροσώπηση.

Θα προτιμώνται σχέδια τα οποία εστιάζονται:

- στη διεύρυνση της πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση για τις υποεκπροσωπούμενες ομάδες καθώς και τους μη παραδοσιακούς εκπαιδευόμενους, για παράδειγμα προωθώντας την αναγνώριση προηγούμενης μη τυπικής και άτυπης μάθησης και αναπτύσσοντας ή ενισχύοντας την πρόσβαση σε επαγγελματικό προσανατολισμό και στην παροχή συμβουλών, και με ειδικές προτάσεις για την επιλογή φοιτητών ώστε να στοχεύονται νέες ομάδες φοιτητών
- σε συστήματα για την παρακολούθηση των εξελίξεων όσον αφορά τη διεύρυνση της πρόσβασης για υποεκπροσωπούμενες ομάδες
- στην ανάπτυξη πολιτικών για την αύξηση των ποσοστών ολοκλήρωσης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, μεταξύ άλλων μέσω της ενίσχυσης της εξατομικευμένης στήριξης (οικονομικής ή άλλης) και του επαγγελματικού προσανατολισμού για τους φοιτητές·
- στην ανάπτυξη ευέλικτων παροχών, ιδίως για διαδρομές σπουδών μερικής ή εξατομικευμένης φοίτησης (συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης εξ αποστάσεως), για την ικανοποίηση των ειδικών αναγκών τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση·
- στην ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων μέσα από την προώθηση της συμμετοχής και της επιτυχίας των υποεκπροσωπούμενων φύλων σε συναφείς κλάδους·
- στην ενίσχυση της ευαισθητοποίησης και την ανάπτυξη της κοινωνικής ευθύνης των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, δραστηριοτήτων εκτός δομών στην κοινότητα και διαδρομών πρόσβασης βασισμένων στην κοινότητα.

που θα εγγυάται υψηλή απασχολησιμότητα, προσαρμοστικότητα και επιχειρηματικότητα καθώς και δημιουργικές και καινοτόμες συμπεριφορές. Ωστόσο, οι εν λόγω «συμμαχίες γνώσης» δεν θα πρέπει με κανέναν τρόπο να αμφισβητούν την αυτονομία των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

2.2.3 Στρατηγικές κινητικότητας και άρση των εμποδίων στην κινητικότητα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Τα σχέδια στο πλαίσιο της παρούσας προτεραιότητας θα υποστηρίζουν δραστηριότητες για την ανάπτυξη καινοτόμων στρατηγικών τόνωσης της κινητικότητας ή τρόπων άρσης των εμποδίων στην κινητικότητα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Η παρούσα προτεραιότητα ενδιαφέρεται επίσης για σχέδια που υποστηρίζουν την εικονική κινητικότητα, τα οποία ενσωματώνονται σε μια συνολική στρατηγική για την αποτελεσματική ενσωμάτωση των ΤΠΕ στα συμμετέχοντα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Θα προτιμώνται σχέδια τα οποία εστιάζονται:

- στην ανάπτυξη στρατηγικών με στόχο την τόνωση της μαθησιακής κινητικότητας, π.χ. με την προώθηση «παραθύρων κινητικότητας» στα προγράμματα σπουδών ή με την ενθάρρυνση της δέσμευσης πολλαπλασιαστικών παραγόντων (εκπαιδευτικών, ηγετικών στελεχών/διαχειριστών στην εκπαίδευση, εκπαιδευτών κλπ.) όσον αφορά την προώθηση της κινητικότητας·
- στην ανάλυση και στην αντιμετώπιση των κύριων φραγμών στην κινητικότητα, και ειδικότερα εκείνων που εμποδίζουν την πλήρη αναγνώριση της περιόδου που πραγματοποίησαν οι κινητικοί σπουδαστές στο εξωτερικό, καθώς και στην προώθηση και την πλήρη χρήση των υφιστάμενων εργαλείων αναγνώρισης [του ευρωπαϊκού συστήματος μεταφοράς ακαδημαϊκών μονάδων (ECTS), του Europass, συμπεριλαμβανομένου του συμπληρώματος διπλώματος κλπ.⁵¹].
- στην εύκολη διάθεση σχετικών και επικαιροποιημένων πληροφοριών σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο για διεθνικές ευκαιρίες κινητικότητας·
- στην παροχή ανοικτών εκπαιδευτικών πόρων ώστε να επιτυγχάνεται η ανταλλαγή περιεχομένου σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, ως αναπόσπαστο τμήμα μιας θεσμικής στρατηγικής στην οποία έχουν ήδη συμπεριληφθεί οργανωτικές και τεχνικές συνθήκες·
- στην ενίσχυση της εικονικής κινητικότητας μέσα από την αναγνώριση μαθημάτων που προσφέρονται σε ιδρύματα του εξωτερικού με τη χρήση εικονικών μηχανισμών μάθησης

2.2.4 Στήριξη του προγράμματος εκσυγχρονισμού της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Τα σχέδια στο πλαίσιο της παρούσας προτεραιότητας θα στηρίζουν δραστηριότητες σύμφωνα με το πρόγραμμα εκσυγχρονισμού της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Τα σχέδια πρέπει να καλύπτουν τουλάχιστον έναν από τους ακόλουθους τομείς μεταρρυθμίσεων στο πρόγραμμα εκσυγχρονισμού: μεταρρύθμιση του προγράμματος σπουδών (συμπεριλαμβανομένων σχεδίων ανάπτυξης προγράμματος σπουδών), μεταρρύθμιση της διακυβέρνησης ή μεταρρύθμιση της χρηματοδότησης.

Όσον αφορά τη μεταρρύθμιση του προγράμματος σπουδών, θα προτιμώνται σχέδια τα οποία εστιάζονται:

- στην ανάπτυξη πρωτοβουλιών ή εργαλείων για την αξιολόγηση και την προώθηση της απασχολησιμότητας των αποφοίτων·

⁵¹ Η σύμβαση για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων όσον αφορά την τριτοβάθμια εκπαίδευση στον ευρωπαϊκό χώρο του 1997 – ευρέως γνωστή ως συνθήκη της Λισσαβόνας, το δίκτυο πληροφοριών ENIC-NARIC, η διασφάλιση ποιότητας των ιδρυμάτων και προγραμμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

- στον σχεδιασμό ολοκληρωμένων προγραμμάτων, που θα πρέπει να περιλαμβάνουν τη μετάδοση εγκάρσιων δεξιοτήτων, τα οποία καλύπτουν (1) έναν πλήρη κύκλο σπουδών (επίπεδο πτυχίου, μεταπτυχιακού ή διδακτορικού) και οδηγούν σε αναγνωρισμένο διπλό ή κοινό πτυχίο· (2) έναν πλήρη κύκλο σπουδών σε εξαιρετικά διεπιστημονικούς τομείς· ή (3) προγράμματα σπουδών και μονάδες συνεχούς εκπαίδευσης ειδικά σχεδιασμένα ώστε να επικαιροποιούν γνώσεις και δεξιότητες που έχουν αποκτηθεί κατά το παρελθόν.

Όσον αφορά τη μεταρρύθμιση της διακυβέρνησης, θα προτιμώνται σχέδια τα οποία εστιάζονται:

- στη διευκόλυνση της ευρωπαϊκής συνεργασίας με στόχο τη διασφάλιση της ποιότητας, π.χ. με τον καθορισμό και την εφαρμογή νέων κοινών διαδικασιών για την εσωτερική και την εξωτερική αξιολόγηση της ποιότητας των προγραμμάτων σπουδών, κοινών προσεγγίσεων και εργαλείων αναφορικά με την αναγνώριση διπλών ή κοινών πτυχίων και σαφών αρχών για τη διασφάλιση της ποιότητας της διασυνοριακής εκπαίδευσης
- στη βελτίωση της αυτονομίας και της λογοδοσίας των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένης της εμπλοκής ευρύτερων ενδιαφερόμενων μερών (λόγου χάρι φοιτητές, απόφοιτοι, επιχειρήσεις, κοινωνικοί εταίροι, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, ενώσεις περιφερειακής ανάπτυξης) στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων·
- στην προώθηση της διαφάνειας της πολυμορφίας και των επιδόσεων των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.
- στην ενίσχυση της στρατηγικής ηγεσίας στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μέσα από ανελαστικά συστήματα διαχείρισης.

Όσον αφορά τη μεταρρύθμιση της χρηματοδότησης, θα προτιμώνται σχέδια τα οποία εστιάζονται:

- στην ανάπτυξη στρατηγικών για την αύξηση της αποδοτικότητας της χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένων μηχανισμών χρηματοδότησης βασισμένων στις επιδόσεις·
- στην προώθηση της διαφοροποίησης της χρηματοδότησης για τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης·
- στην αξιολόγηση και στην προώθηση της απόδοσης της επένδυσης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

2.2.5 Προώθηση της αριστείας και της καινοτομίας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Τα σχέδια στο πλαίσιο της παρούσας προτεραιότητας θα στηρίζουν δραστηριότητες σχετικά με το τρίγωνο γνώσης: εκπαίδευση, έρευνα και καινοτομία. Τα ευρωπαϊκά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης έχουν επιδείξει υψηλές δυνατότητες διδασκαλίας και έρευνας, αλλά συχνά αυτοί οι δύο τομείς αφενός δεν συνδέονται μεταξύ τους με τον καλύτερο τρόπο και αφετέρου κανένας απ' αυτούς δεν συνδέεται ικανοποιητικά με την τρίτη πλευρά του τριγώνου, την καινοτομία. Τα σχέδια αυτά θα επιχειρούν να καλύψουν το εν λόγω κενό, συμπληρώνοντας τις πρωτοβουλίες της ΕΕ για τη διασύνδεση των τριών αυτών τομέων με νέους και αποτελεσματικούς τρόπους, όπως, π.χ., με την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Καινοτομίας και Τεχνολογίας (EIT).

Οι συμπράξεις που συμμετέχουν σε προγράμματα έρευνας και καινοτομίας της ΕΕ, όπως τα προγράμματα-πλαίσια, ενθαρρύνονται ιδιαίτερα να υποβάλουν αιτήσεις στο πλαίσιο της παρούσας προτεραιότητας για τη συμπλήρωση των δραστηριοτήτων τους με εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες οι οποίες δεν προβλέπονταν αρχικά στα προγράμματα εργασίας τους.

Θα προτιμώνται σχέδια τα οποία συμβάλλουν στην προώθηση της αριστείας και της καινοτομίας μέσω επικέντρωσης:

- στη βελτίωση της ποιότητας και της συνάφειας της διδασκαλίας και στη χρήση καινοτόμων μεθόδων διδασκαλίας με τη διασφάλιση στενής διασύνδεσης με την τρέχουσα έρευνα, π.χ. με τη συμμετοχή προσωπικού από ερευνητικά ιδρύματα ή οργανισμούς σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες και με την ενίσχυση των δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών ώστε στη διδασκαλία τους να ενσωματώνεται η δημιουργικότητα και η καινοτομία·
- στην παροχή στους σπουδαστές, ιδίως σε επίπεδο πτυχίου, της ευκαιρίας να εργασθούν σε χώρο έρευνας, π.χ. μέσω διασύνδεσης με ερευνητικά σχέδια, εργαστήρια κλπ.·
- στην τόνωση του πνεύματος καινοτομίας και επιχειρηματικότητας στους σπουδαστές, ενθαρρύνοντάς τους να εφαρμόσουν τις γνώσεις τους και τις πληροφορίες που αποκόμισαν από την έρευνα, λόγου χάρη με την τόνωση της ίδρυσης πολύ μικρών εταιρειών.
- στη στήριξη της ανταλλαγής εμπειριών σε καινοτόμα διδακτορικά προγράμματα σε θέματα όπως οι διαδικασίες επίβλεψης και αξιολόγησης, η ανάπτυξη μεταβιβάσιμων δεξιοτήτων και οι τρόποι ενίσχυσης της απασχολησιμότητας, σύμφωνα με τις αρχές του Σάλτσμπουργκ⁵²

2.3 Ακαδημαϊκά δίκτυα

Τα σχέδια στο πλαίσιο της συγκεκριμένης δράσης θα στοχεύουν στη συγκέντρωση του ευρύτερου και πιο προηγμένου συνόλου συγκεκριμένων ικανοτήτων σε έναν δεδομένο θεματικό τομέα. Τα ακαδημαϊκά δίκτυα θα συγκεντρώνουν κατάλληλο εύρος σχετικών ενδιαφερόμενων και θα εξετάζουν θέματα που ενδιαφέρουν άμεσα την ευρωπαϊκή πολιτική στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Τα σχέδια θα επικεντρώνονται κυρίως στην ανταλλαγή γνώσεων, στη συζήτηση μεθόδων, στην προώθηση της ανταλλαγής εμπειριών και ορθών πρακτικών στον τομέα αυτό, καθώς και στην παραγωγή και την προώθηση της δημιουργικότητας και της καινοτομίας. Τα δίκτυα θα εξετάζουν τρέχουσες, αναδυόμενες και μελλοντικές εξελίξεις στον θεματικό τομέα.

Θα προτιμώνται καινοτόμα δίκτυα που επικεντρώνονται σε θεματικούς τομείς και πεδία που δεν καλύπτονται επαρκώς από δίκτυα τα οποία χρηματοδοτούνται ήδη στο πλαίσιο της δράσης αυτής.

Πληροφορίες σχετικά με τα δίκτυα που χρηματοδοτήθηκαν σε προηγούμενες προσκλήσεις υποβολής προτάσεων είναι διαθέσιμες στη συλλογή σχεδίων Erasmus στον ακόλουθο δικτυακό τόπο:

http://eacea.ec.europa.eu/llp/erasmus/erasmus_compendia_en.html

⁵² Οι αρχές του Σάλτσμπουργκ καταρτίστηκαν το 2005 με στόχο την παροχή στήριξης στην ανάπτυξη της εκπαίδευσης σε διδακτορικό επίπεδο στο πλαίσιο της διαδικασίας της Μπολόνια, και αναθεωρήθηκαν το 2010. <http://www.eua.be/cde/publications.aspx>

3. LEONARDO DA VINCI – ΑΡΧΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΧΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

Πλαίσιο πολιτικής

Το πλαίσιο πολιτικής για το πρόγραμμα Leonardo da Vinci είναι η διαδικασία της Κοπεγχάγης, όπως επικαιροποιήθηκε με το Ανακοινωθέν της Bruges (2010)⁵³. Η διαδικασία επικεντρώνεται κυρίως στη βελτίωση της ελκυστικότητας, της ποιότητας και των επιδόσεων των συστημάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (EEK), στη βελτίωση της διαφάνειας, των συστημάτων πληροφοριών και προσανατολισμού, της αναγνώρισης των ικανοτήτων και των επαγγελματικών προσόντων και στην ενίσχυση της ευρωπαϊκής διάστασης. Οι προκλήσεις που αναμένονται τα επόμενα έτη περιγράφονται στη σχετική με την EEK ανακοίνωση που εξέδωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Ιούνιο του 2010⁵⁴.

Ειδικές πρωτοβουλίες για την προώθηση της περαιτέρω ανάπτυξης, δοκιμής και εφαρμογής των κοινών ευρωπαϊκών εργαλείων για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση θα παραμείνουν στο επίκεντρο των δραστηριοτήτων του προγράμματος. Στις πρωτοβουλίες αυτές συγκαταλέγονται η ανάπτυξη και δοκιμή του ευρωπαϊκού συστήματος μεταφοράς πιστωτικών μονάδων για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ECVET), η εφαρμογή του ευρωπαϊκού πλαισίου επαγγελματικών προσόντων (ΕΠΕΠ) και η προώθηση, ανάπτυξη και χρήση του ευρωπαϊκού πλαισίου αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Οι δραστηριότητες αυτές είναι νευραλγικής σημασίας για την ενίσχυση της αμοιβαίας μάθησης, της συνεργασίας, της εμπιστοσύνης, της τόνωσης της κινητικότητας και της ανταλλαγής εμπειριών και τεχνογνωσίας. Βάσει των συμπερασμάτων του Συμβουλίου σχετικά με την κινητικότητα των νέων (Νοέμβριος του 2008)⁵⁵, της πράσινης βίβλου για την προώθηση της μαθησιακής κινητικότητας των νέων (Ιούνιος του 2009)⁵⁶ και της πρωτοβουλίας Νεολαία σε κίνηση⁵⁷, θα δοθεί ειδική έμφαση στη δημιουργία ευκαιριών κινητικότητας για τους νέους, π.χ. μαθητευόμενους, ασκούμενους ή σπουδαστές στο πλαίσιο της EEK.

Ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί στη διευκόλυνση της συμμετοχής **τομέων**⁵⁸, **οργανώσεων κοινωνικών εταίρων και επιχειρήσεων, ιδίως μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ)**, σε όλες τις δράσεις του προγράμματος Leonardo da Vinci. Οι **στρατηγικές περιφερειακής συνεργασίας** για την ενθάρρυνση της κινητικότητας των νεαρών σπουδαστών στο πλαίσιο της EEK συμβάλλουν στην επίτευξη των συγκεκριμένων στόχων.

Ειδικοί και επιχειρησιακοί στόχοι του προγράμματος Leonardo da Vinci

⁵³ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/vocational/bruges_en.pdf

⁵⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: Μια νέα ώθηση για ευρωπαϊκή συνεργασία στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση για την υποστήριξη της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». COM(2010) 296 τελικό: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0296:FIN:EL:PDF>

⁵⁵ Βλ. υποσημείωση 8

⁵⁶ Βλ. υποσημείωση 9

⁵⁷ Βλ. υποσημείωση 3

⁵⁸ Τομείς σύμφωνα με τους κωδικούς και τους δείκτες περιγραφής της Eurostat: Στατιστική ονοματολογία των οικονομικών δραστηριοτήτων στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (NACE - Nomenclature statistique des activités économiques dans la Communauté européenne): [http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Statistical_classification_of_economic_activities_in_the_European_Community_\(NACE\)](http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Statistical_classification_of_economic_activities_in_the_European_Community_(NACE))

Οι ειδικοί στόχοι του προγράμματος Leonardo da Vinci, όπως ορίζονται στο άρθρο 25 παράγραφος 1 της απόφασης για τη θέσπιση του προγράμματος, είναι οι εξής:

- α) η υποστήριξη των συμμετεχόντων σε δραστηριότητες κατάρτισης και επιμόρφωσης για την απόκτηση και τη χρήση γνώσεων, δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων που διευκολύνουν την προσωπική εξέλιξη, την απασχολησιμότητα και τη συμμετοχή στην ευρωπαϊκή αγορά εργασίας·
- β) η υποστήριξη ποιοτικών βελτιώσεων και καινοτομιών στα συστήματα, στα ιδρύματα και στις πρακτικές της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης·
- γ) η ενίσχυση της ελκυστικότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και της κινητικότητας για τους εργοδότες και τους ιδιώτες, καθώς και η διευκόλυνση της κινητικότητας των μαθητευομένων.

Οι επιχειρησιακοί στόχοι του προγράμματος Leonardo da Vinci, όπως ορίζονται στο άρθρο 25 παράγραφος 2 της απόφασης για τη θέσπιση του προγράμματος, είναι οι εξής:

- α) η βελτίωση της ποιότητας και η ποσοτική αύξηση της κινητικότητας σε όλη την Ευρώπη για τα άτομα που παρακολουθούν αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση και συνεχή κατάρτιση, ώστε να αυξηθούν οι τοποθετήσεις σε επιχειρήσεις σε τουλάχιστον 80.000 ετησίως έως το τέλος του προγράμματος διά βίου μάθησης·
- β) η βελτίωση της ποιότητας και η ποσοτική αύξηση της συνεργασίας μεταξύ ιδρυμάτων ή οργανισμών που παρέχουν δυνατότητες μάθησης και επιχειρήσεων, κοινωνικών εταίρων και άλλων σχετικών φορέων σε όλη την Ευρώπη·
- γ) η διευκόλυνση της ανάπτυξης καινοτόμων πρακτικών στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης άλλης από την τριτοβάθμια, και η μεταφορά τους, συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς από μια συμμετέχουσα χώρα σε άλλες·
- δ) η βελτίωση της διαφάνειας και της αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων και ικανοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των αποκτηθέντων με μη τυπική και άτυπη μάθηση·
- ε) η ενθάρρυνση της εκμάθησης σύγχρονων ξένων γλωσσών·
- στ) η υποστήριξη της ανάπτυξης καινοτόμου περιεχομένου, υπηρεσιών, παιδαγωγικών μεθόδων και πρακτικής για τη διά βίου μάθηση με βάση τις ΤΠΕ.

Προτεραιότητες για τις δράσεις Leonardo da Vinci⁵⁹

3.1 Κινητικότητα και συμπράξεις

Όσον αφορά την κινητικότητα προσώπων για σκοπούς επαγγελματικής κατάρτισης και επαγγελματιών σε επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, δίνεται μεγάλη σημασία στη διαχείριση της ποιότητας της κινητικότητας, συμπεριλαμβανομένης της προετοιμασίας από παιδαγωγική, γλωσσική και πολιτισμική άποψη, καθώς και της ποιότητας των ρυθμίσεων παραμονής στο εξωτερικό με βάση τις αρχές που παρατίθενται στον ευρωπαϊκό χάρτη ποιότητας για την κινητικότητα. Ενθαρρύνεται η ανάπτυξη και η εφαρμογή στοιχείων ECVET (περιγραφή μαθησιακών αποτελεσμάτων, αξιολόγηση και αναγνώριση μαθησιακών

⁵⁹ Πρέπει να σημειωθεί ότι, στο πλαίσιο των δράσεων κινητικότητας και των σχεδίων «μεταφοράς καινοτομίας» του Leonardo da Vinci, οι εθνικές αρχές δύνανται να αποφασίσουν ορισμένες πρόσθετες εθνικές προτεραιότητες, όπως θεματικά πεδία, χώρες-προορισμοί κ.λπ. Οι προτεραιότητες αυτές πρέπει να συμβαδίζουν με τις ευρωπαϊκές προτεραιότητες που καθορίζονται στο παρόν έγγραφο και να έχουν λάβει τη σύμφωνη γνώμη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Θα γνωστοποιούνται είτε μέσω ειδικών εθνικών προσκλήσεων είτε μέσω των δικτυακών τόπων των εθνικών φορέων.

αποτελεσμάτων), καθώς και ο προσανατολισμός και η βιωσιμότητα, ώστε να βελτιστοποιηθεί ο αντίκτυπος της εμπειρίας κινητικότητας. Οι προπαρασκευαστικές δράσεις στον τομέα της κινητικότητας για τους μαθητευόμενους οδήγησαν στο συμπέρασμα να δοθεί στη συγκεκριμένη ομάδα-στόχο ειδική προβολή στο πρόγραμμα Leonardo da Vinci. Επισημαίνεται ο σημαντικός ρόλος των αρμόδιων ενδιαμέσων οργανισμών⁶⁰ σε αυτά τα σχέδια όσον αφορά την εξασφάλιση της ποιότητας και της συμμετοχής των ΜΜΕ.

Η συγκεκριμένη δράση καλύπτει την κινητικότητα για λόγους μάθησης/κατάρτισης στις ακόλουθες ομάδες-στόχους:

- (1) στους ασκούμενους στο πλαίσιο αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης:
 - A. μαθητευόμενους και ασκούμενους σε αρχική επαγγελματική εκπαίδευση βασισμένη σε εναλλακτικές μορφές μάθησης ή σε κατάρτιση σχετική με την εργασία σε επιχειρήσεις⁶¹.
 - B. ασκούμενους σε αρχική επαγγελματική κατάρτιση βασισμένη στο σχολείο.
- (2) σε άτομα στην αγορά εργασίας τα οποία παρακολουθούν συνεχή επαγγελματική κατάρτιση.
- (3) σε επαγγελματίες σε επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.

Καθώς οι εταιρικές σχέσεις Comenius καλύπτουν τη συνεργασία μεταξύ σχολείων, τα σχέδια εταιρικών σχέσεων στο πλαίσιο του Leonardo da Vinci πρέπει να επικεντρώνονται στη συνεργασία μεταξύ επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και του κόσμου της εργασίας με τη συμμετοχή εταίρων από αμφότερες τις πλευρές.

3.2 Πολυμερή σχέδια – Μεταφορά καινοτομίας

Η δράση αυτή του Leonardo da Vinci καλύπτει τα εξής δύο είδη πολυμερών σχεδίων:

- πολυμερή σχέδια για τη μεταφορά καινοτομίας (αποκεντρωμένη διαχείριση).
- πολυμερή σχέδια για την ανάπτυξη καινοτομίας (κεντρική διαχείριση).

Η διαφορά του αντικειμένου των δύο αυτών τύπων σχεδίων περιγράφεται αναλυτικότερα στον οδηγό του προγράμματος διά βίου μάθησης.⁶²

Η **αναβάθμιση του επιπέδου ικανοτήτων των ομάδων που διατρέχουν κίνδυνο**⁶³ και η εξασφάλιση ίσων ευκαιριών θεωρούνται οριζόντιες προτεραιότητες σε όλα τα πολυμερή σχέδια Leonardo και σε όλες τις προτεραιότητες.

⁶⁰ Ως «αρμόδιοι ενδιαμέσοι οργανισμοί» νοούνται όλοι οι δημόσιοι ή ημιδημόσιοι οργανισμοί και ομάδες συμφερόντων που έχουν ως αποστολή να υποστηρίζουν τις επιχειρήσεις ή τον τομέα κατάρτισης στις δραστηριότητες εκπαίδευσης και κατάρτισης που αναλαμβάνουν· παραδείγματα τέτοιων φορέων είναι τα επαγγελματικά επιμελητήρια, τα εμπορικά επιμελητήρια, οι επιχειρηματικές αντιπροσωπείες/ομοσπονδίες, τα συνδικάτα και τα γραφεία εργασίας.

⁶¹ Μαθητείες όπως καθορίζονται από τη χώρα, για τον σκοπό του προγράμματος. Μπορούν επίσης να περιλαμβάνουν ενήλικους σε προγράμματα μαθητείας. Βλ. τον δικτυακό τόπο του εθνικού φορέα της οικείας χώρας.

⁶² Βλ. υποσημείωση 19

⁶³ Οι ομάδες που διατρέχουν κίνδυνο είναι ομάδες που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες δυσκολίες στην αγορά εργασίας, όπως για παράδειγμα τα άτομα που εγκατέλειψαν πρόωρα το σχολείο, οι ανειδίκευτοι εργαζόμενοι, τα άτομα με αναπηρίες, οι μετανάστες και τα άτομα που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών, οι εθνικές μειονότητες, συμπεριλαμβανομένων των Ρομά.

Η χρήση ΤΠΕ και μεθόδων ηλεκτρονικής μάθησης, η εκμάθηση γλωσσών για επαγγελματικούς σκοπούς και η ολοκληρωμένη εκμάθηση περιεχομένου και γλώσσας ενθαρρύνονται για όλα τα πολυμερή σχέδια Leonardo.

3.2.1 Ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ ΕΕΚ και του κόσμου της εργασίας

Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης προτεραιότητας, τα σχέδια πρέπει να υποστηρίζουν τη σύναψη στενών δεσμών με τον επαγγελματικό βίο, έτσι ώστε η ΕΕΚ να ανταποκρίνεται καλύτερα στις ανάγκες της αγοράς εργασίας και να παρέχει μεγαλύτερη στήριξη στη χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Τα σχέδια πρέπει να στοχεύουν στη βελτίωση του προσδιορισμού και της πρόβλεψης των αναγκών σε δεξιότητες και ικανότητες και την ενσωμάτωσή τους στην παρεχόμενη ΕΕΚ. Αυτό σημαίνει επίσης την προώθηση της ένταξης της μάθησης στην εργασία. Η παρούσα προτεραιότητα πρέπει να υποστηρίζει την εφαρμογή της στρατηγικής «Ατζέντα για νέες δεξιότητες για νέες θέσεις εργασίας»⁶⁴, με γνώμονα τις προκλήσεις, όπως τις περιβαλλοντικές και δημογραφικές αλλαγές και τη σχετική αύξηση των αναγκών σε θέσεις εργασίας στους τομείς αυτούς, όπως οι λεγόμενες «πράσινες θέσεις εργασίας» ή οι «λευκές θέσεις εργασίας» (ιατρική περίθαλψη και κοινωνική φροντίδα). Οι αιτήσεις πρέπει να καλύπτουν έναν από τους ακόλουθους τομείς δραστηριοτήτων:

- προώθηση της συμμετοχής διαφόρων ενδιαφερόμενων φορέων, έτσι ώστε τα συστήματα ΕΕΚ και επαγγελματικών προσόντων να ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες της αγοράς εργασίας, λαμβανομένων υπόψη συστημικών αλλαγών, όπως της στροφής προς τα μαθησιακά αποτελέσματα και των συστημάτων με βάση τις δεξιότητες·
- δοκιμή και μεταφορά στην πράξη κοινών μεθόδων και συστημάτων για την πρόβλεψη των αναγκών σε δεξιότητες, λαμβανομένων υπόψη τόσο των πτυχών που αφορούν τον καθορισμό των αναγκών σε δεξιότητες όσο και την κατάλληλη εφαρμογή στην ΕΕΚ, π.χ. σε τομεακό επίπεδο, και με τη συμμετοχή εταιρειών / τομεακών οργανώσεων / κοινωνικών εταίρων στην ΕΕΚ·
- προώθηση της ενσωμάτωσης του επαγγελματικού βίου σε ΕΕΚ παρεχόμενη σε ιδρύματα, με την ενθάρρυνση περισσότερων δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την εργασία στα προγράμματα ΕΕΚ, συμπεριλαμβανομένων καινοτόμων προτύπων εργασιακής εμπειρίας, παρακολούθησης της εργασίας άλλων, μάθησης βασισμένης στην εργασία και μαθητείας·
- δοκιμή και μεταφορά στην πράξη κοινών μεθόδων και συστημάτων τα οποία αντιμετωπίζουν το ζήτημα της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου στην αρχική ΕΕΚ

3.2.2 Στήριξη της αρχικής και της συνεχούς κατάρτισης εκπαιδευτικών, εκπαιδευτών και επιβλεπόντων ΕΕΚ, καθώς και διευθυντών ιδρυμάτων ΕΕΚ

Η παρούσα προτεραιότητα αφορά την αναγκαιότητα ανάπτυξης των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων των εκπαιδευτικών, εκπαιδευτών, επιβλεπόντων και των διευθυντών σχολείων/ιδρυμάτων ΕΕΚ, καθώς και των επαγγελματιών σε θέματα προσανατολισμού για να μπορέσουν να ανταποκριθούν στις μελλοντικές προκλήσεις. Στο πλαίσιο της παρούσας προτεραιότητας, τα σχέδια πρέπει να προωθούν τη μεταφορά καινοτομίας στα ακόλουθα θέματα:

- τον ρόλο των επαγγελματιών της ΕΕΚ στην αντιμετώπιση συστημικών αλλαγών, όπως η στροφή προς τα μαθησιακά αποτελέσματα και τα συστήματα με βάση τις δεξιότητες και η αυξανόμενη επικέντρωση στην επικύρωση προηγούμενης μη τυπικής και άτυπης μάθησης·

⁶⁴ Βλ. υποσημείωση 4

- την ενίσχυση της διασύνδεσης μεταξύ των επαγγελματιών της ΕΕΚ και του επαγγελματικού βίου (επιχειρήσεις, επαγγελματικοί κλάδοι κλπ.), την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους για παροχή καθοδήγησης για θέσεις εργασίας και σταδιοδρομίες σε άτομα⁶⁵.
- τις παιδαγωγικές δεξιότητές τους και τη συμμετοχή τους στην ανάπτυξη προγραμμάτων σπουδών.
- την απόκτηση ικανοτήτων οι οποίες θα επιτρέψουν στους επαγγελματίες ΕΕΚ να διδάσκουν εγκάρσιες δεξιότητες όπως αυτές που προβλέπονται στη σύσταση του 2006 για τις βασικές ικανότητες της διά βίου μάθησης.

3.2.3 Προώθηση της απόκτησης βασικών ικανοτήτων στην ΕΕΚ

Η απόκτηση βασικών ικανοτήτων⁶⁶ έχει ιδιαίτερη σημασία στην ΕΕΚ, καθώς ορισμένοι μαθητές και ασκούμενοι εισέρχονται στην επαγγελματική εκπαίδευση χωρίς να διαθέτουν βασικές δεξιότητες και ικανότητες, οι οποίες απαιτούνται για να μπορέσουν να παρακολουθήσουν και να ολοκληρώσουν με επιτυχία την κατάρτιση. Από την άλλη πλευρά, οι βασικές ικανότητες είναι σημαντικές για την προώθηση ατομικών μαθησιακών διαδρομών πέραν της ΕΕΚ, τη βελτίωση της πρόσβασης στο εκπαιδευτικό σύστημα και τη διευκόλυνση των φάσεων μετάβασης (από την ΕΕΚ στην αγορά εργασίας ή επανένταξη στην αγορά εργασίας μετά την ανεργία). Ορισμένες βασικές ικανότητες συμβάλλουν στην ελκυστικότητα της ΕΕΚ.

Τα σχέδια πρέπει να προωθούν ένα από τα ακόλουθα θέματα:

- ανάπτυξη εννοιών για την απόκτηση βασικών ικανοτήτων σε αρχική επαγγελματική κατάρτιση, ειδικότερα ψηφιακών και τεχνολογικών ικανοτήτων, επιχειρηματικότητας, ξένων γλωσσών (επαγγελματικά προσανατολισμένη εκμάθηση γλωσσών και ολοκληρωμένη εκμάθηση περιεχομένου και γλώσσας) και της ικανότητας διαβίωσης και εργασίας σε μια ολοένα και πιο πολύμορφη κοινωνία και της ενεργού συμμετοχής στα κοινά.
- ανάπτυξη πρακτικών για την απόκτηση βασικών ικανοτήτων στη συνεχή επαγγελματική κατάρτιση.
- ανάπτυξη προσεγγίσεων για τη στήριξη της εκμάθησης ξένων γλωσσών σε αρχική ΕΕΚ προσαρμοσμένη στις ανάγκες και στις δυνατότητες των μαθητών και των ασκούμενων.

3.2.4 Ανάπτυξη και μεταφορά στρατηγικών κινητικότητας στην ΕΕΚ

Η σημασία και ο θετικός αντίκτυπος της μαθησιακής κινητικότητας υπογραμμίστηκε επανειλημμένως και κατέστη σημαντική προτεραιότητα στο πλαίσιο της στρατηγικής «ΕΚ 2020»⁶⁷. Ιδίως στην ΕΕΚ, η συμμετοχή στην κινητικότητα είναι συγκριτικά χαμηλή και απαιτεί ειδικές στρατηγικές στήριξης από τους σχετικούς παράγοντες σε όλα τα επίπεδα. Η κινητικότητα στην ΕΕΚ συνίσταται, σε σημαντικό βαθμό, σε περιόδους κατάρτισης σε επιχειρήσεις, δηλ. είναι προσανατολισμένη προς την πρακτική πείρα και συνδέεται στενά με τον επιχειρηματικό κλάδο. Στην περίπτωση των μαθητευομένων, οι επιχειρήσεις εμπλέκονται επίσης στην πλευρά της αποστολής. Προκειμένου να διασφαλιστούν ποιοτικές τοποθετήσεις, να υποστηριχθεί η εξεύρεση εταίρων και να ενθαρρυνθεί η συμμετοχή ΜΜΕ, πρέπει να θεσπιστούν βιώσιμες δομές συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων οργανισμών. Πολλά εργαλεία,

⁶⁵ Το δίκτυο Euroguidance – <http://www.euroguidance.net> είναι ιδιαίτερα χρήσιμο συναφώς.

⁶⁶ Βλ. υποσημείωση 14

⁶⁷ Βλ. υποσημείωση 6

έννοιες και προσεγγίσεις αναπτύχθηκαν τα προηγούμενα χρόνια, τα οποία μπορούν να προσαρμοστούν και να μεταφερθούν σε άλλα περιβάλλοντα.

Προκειμένου να καταστεί η κινητικότητα στην ΕΕΚ κανόνας και όχι εξαίρεση είναι σημαντικό να ενσωματωθούν η κινητικότητα και οι διεθνείς δεξιότητες στα υφιστάμενα προγράμματα σπουδών. Η αγορά εργασίας απαιτεί τις δεξιότητες αυτές, οι οποίες αυξάνουν την ελκυστικότητα της ΕΕΚ.

Οι αιτήσεις που αφορούν περιφέρειες, οι οποίες σε ορισμένες χώρες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη βελτίωση της κινητικότητας, ενθαρρύνονται ιδιαίτερα καθώς και οι στρατηγικές σε τομεακό επίπεδο, σε κλάδους ή σε τομείς της ΕΕΚ.

Επομένως, στο πλαίσιο της παρούσας προτεραιότητας, τα πολυμερή σχέδια πρέπει να έχουν έναν από τους ακόλουθους στόχους:

- έγκριση και μεταφορά δομών και εργαλείων για τη στήριξη της κινητικότητας στην ΕΕΚ, και ιδίως με τη συμμετοχή ΜΜΕ και με περιόδους άσκησης σε επιχειρήσεις·
- προσεγγίσεις μεταφοράς για τη γενίκευση/ενσωμάτωση της κινητικότητας στα προγράμματα σπουδών ΕΕΚ, σε συγκεκριμένους τομείς, κλάδους, τομείς της ΕΕΚ ή περιφέρειες·
- πρότυπα μεταφοράς για την αμοιβαία ανταλλαγή ασκουμένων, και ιδίως μαθητευομένων σε επιχειρήσεις.

3.2.5 *ECVET για τη διαφάνεια και την αναγνώριση μαθησιακών αποτελεσμάτων και επαγγελματικών προσόντων*

Στο πλαίσιο της παρούσας προτεραιότητας, τα σχέδια πρέπει να προετοιμάζουν, να οργανώνουν και να διασφαλίζουν τη **μεταφορά μεθόδων**, κατευθυντήριων γραμμών και συναφών εργαλείων με στόχο την εφαρμογή και τη χρήση των αρχών του ECVET, για σκοπούς κινητικότητας ή/και διά βίου μάθησης. Αυτό περιλαμβάνει μέσα, διαδικασίες και μεθόδους που θεσπίζονται για:

- τον σχεδιασμό των επαγγελματικών προσόντων σε μονάδες μαθησιακών αποτελεσμάτων·
- την ανάπτυξη και τη μεταφορά μονάδων μαθησιακών αποτελεσμάτων που αφορούν διεθνείς δεξιότητες εργασίας· πρέπει να δίνεται ειδική έμφαση στη μεταφορά και στην ενσωμάτωση των εν λόγω μονάδων σε αναγνωρισμένα επαγγελματικά προσόντα στην αρχική και την περαιτέρω κατάρτιση και σε επαγγελματικά προσόντα για επαγγελματίες της ΕΕΚ·
- την απονομή μονάδων ECVET σε μονάδες και επαγγελματικά προσόντα·
- τις σχετικές διαδικασίες για την αξιολόγηση, τη μεταφορά, την επικύρωση και τη συσσώρευση μαθησιακών αποτελεσμάτων που επιτυγχάνονται σε τυπικό, άτυπο και μη τυπικό πλαίσιο·
- την ανάπτυξη επιχειρησιακών εταιρικών σχέσεων, συμπεριλαμβανομένων προτύπων για μνημόνια συνεννόησης, συμφωνίες μάθησης και προσωπικές αναλυτικές βαθμολογίες.

Οι αιτήσεις πρέπει να αφορούν **το σύνολο** των ακόλουθων θεμάτων:

- πρακτικές διαδικασίες μεταφοράς με σκοπό τη διευκόλυνση της κατανόησης και της εφαρμογής του ECVET από τους ενδιαφερομένους της ΕΕΚ·
- πρακτικές λύσεις με σκοπό τη διευκόλυνση της ανάπτυξης καινοτόμων πρακτικών στην ΕΕΚ, χρησιμοποιώντας το ECVET και τη μεταφορά τους, συμπεριλαμβανομένων της κινητικότητας και της επικύρωσης της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης·

- ανάπτυξη και διάδοση στρατηγικών και προσεγγίσεων υπευθύνων χάραξης πολιτικής, εκπαιδευτικών και αρμόδιων για τα επαγγελματικά προσόντα, οι οποίες μπορούν να αναπαραχθούν σε ευρωπαϊκό επίπεδο και να αποτελέσουν αντικείμενο μεταφοράς·
- παροχή ανοικτών πόρων πληροφόρησης και στήριξης, διασφαλίζοντας την εξέταση οργανωτικών, τεχνικών και σχετικών με την ποιότητα θεμάτων που συνδέονται με το ECVET, με σκοπό την ανταλλαγή περιεχομένων και τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε αυτό σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

3.2.6 Βελτίωση των συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας στην EEK

Στο πλαίσιο της παρούσας προτεραιότητας, τα σχέδια πρέπει να συμβάλλουν στην αξιοποίηση πρώην σχεδίων για την ανάπτυξη καινοτομίας, άλλων σχεδίων που έλαβαν επιδότηση Leonardo da Vinci ή οποιασδήποτε καινοτόμου προσέγγισης στον τομέα της διασφάλισης ποιότητας στην EEK, με σκοπό την προετοιμασία, την οργάνωση και τη διασφάλιση της μεταφοράς κατευθυντήριων γραμμών, εργαλείων και προϊόντων με στόχο την εφαρμογή και τη χρήση του ευρωπαϊκού πλαισίου αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας. Αυτό περιλαμβάνει μέσα, διαδικασίες και μεθόδους που θεσπίζονται για:

- τον σχεδιασμό εθνικής προσέγγισης για τη βελτίωση της ποιότητας των συστημάτων EEK και την ανάπτυξη της χρήσης του ευρωπαϊκού πλαισίου αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας·
- τη χρήση αυτοαξιολόγησης και αξιολόγησης από ομότιμους στη διαδικασία διασφάλισης της ποιότητας·
- την ανάπτυξη της χρήσης των δεικτών που παρατίθενται το παράρτημα 2 της σύστασης για τη δημιουργία ευρωπαϊκού πλαισίου αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας⁶⁸.

Οι αιτήσεις πρέπει να αφορούν **ένα** από τα ακόλουθα θέματα:

- μεταφορά, χρήση και διάδοση των αποτελεσμάτων του έργου του πρώην σχεδίου ENQAVET, ιδίως των αποτελεσμάτων των θεματικών ομάδων και ειδικότερα των αποτελεσμάτων της θεματικής ομάδας για την ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών με σκοπό να στηριχθούν η διασφάλιση της ποιότητας στην EEK και τα αποτελέσματα της ομάδας για τους δείκτες·
- μεταφορά και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων των πρώην σχεδίων για την εφαρμογή του «Κοινού Πλαισίου για τη Διασφάλιση της Ποιότητας (ΚΠΑΠ) μέσω αξιολόγησης από ομότιμους για τη διασφάλιση της ποιότητας στην EEK⁶⁹»·
- μεταφορά και αξιοποίηση καινοτόμου και σχετικού υλικού που παράχθηκε στο πλαίσιο σχεδίων Leonardo da Vinci στον τομέα της διασφάλισης της ποιότητας στην EEK·
- επικαιροποίηση αποτελεσμάτων πρώην συναφών, χρήσιμων και καινοτόμων σχεδίων που σχετίζονται με την εφαρμογή του ΚΠΑΠ με σκοπό την προσαρμογή στο ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας.

Σε όλες τις περιπτώσεις, ο συντονιστής του νέου σχεδίου πρέπει να βρίσκεται σε επικοινωνία με το υφιστάμενο δίκτυο για τη διασφάλιση της ποιότητας στην EEK και να παρακολουθεί τις πρόσφατες εργασίες του, προκειμένου να διατηρηθεί η συνεκτικότητα με τις δράσεις που αναλαμβάνονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

⁶⁸ Σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2009, για τη δημιουργία ευρωπαϊκού πλαισίου αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (2009/C 155/1): <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:155:0001:0010:EL:PDF>

⁶⁹ http://www.peer-review-education.net/index.php?class=Calimero_Webpage&id=14762

3.3 Πολυμερή σχέδια – Ανάπτυξη καινοτομίας

Βλ. γενικές πληροφορίες στην εισαγωγή του σημείου 3.2.

3.3.1 Εφαρμογή του ECVET για διαφάνεια και αναγνώριση μαθησιακών αποτελεσμάτων και επαγγελματικών προσόντων

Στο πλαίσιο της προτεραιότητας αυτής, τα σχέδια προορίζονται για τη στήριξη της ανάπτυξης των εθνικών και τομεακών επαγγελματικών προσόντων ή/και συστημάτων επαγγελματικών προσόντων, με την ενσωμάτωση του ECVET, σύμφωνα με τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του συστήματος ECVET⁷⁰. Πρέπει επίσης να υποστηρίζουν τη δοκιμή και την εφαρμογή του ECVET σύμφωνα με τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του συστήματος ECVET, και να εξετάζουν **το σύνολο** των ακόλουθων θεμάτων:

- σχεδιασμός και εφαρμογή επιχειρησιακών και μεταβιβάσιμων μεθόδων και κατευθυντήριων γραμμών για τον σχεδιασμό επαγγελματικών προσόντων σε μονάδες μαθησιακών αποτελεσμάτων με απονομή βαθμών ECVET, βάσει των τεχνικών προδιαγραφών του ECVET·
- δοκιμή των μονάδων μαθησιακών αποτελεσμάτων που βασίζονται σε επαγγελματικά προσόντα –τομεακά ή διατομεακά– με σχετικές διαδικασίες για την αξιολόγηση, τη μεταφορά, την επικύρωση και τη συσσώρευση των μαθησιακών αποτελεσμάτων που επιτυγχάνονται σε τυπικό, άτυπο και μη τυπικό πλαίσιο·
- σχεδιασμός και δοκιμή προτύπων ποιότητας για την εφαρμογή του ECVET σε εθνικά, τομεακά και διατομεακά επαγγελματικά προσόντα με σκοπό τη χορήγηση σήματος ποιότητας ECVET στα εν λόγω επαγγελματικά προσόντα.

Επιπλέον των ως άνω δραστηριοτήτων, τα σχέδια πρέπει να περιλαμβάνουν επίσης:

- σχεδιασμό προγραμμάτων EEK με ευέλικτους μηχανισμούς για την επικύρωση, μεταφορά και αναγνώριση των μαθησιακών αποτελεσμάτων, με την εφαρμογή των αρχών ECVET·
- ανάπτυξη εννοιών για τον συνδυασμό του ECVET και του ECTS και τη βελτίωση της συμβατότητάς τους βάσει της προσέγγισης με γνώμονα τα μαθησιακά αποτελέσματα.

3.3.2 Βελτίωση των συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας στην EEK

Στο πλαίσιο της παρούσας προτεραιότητας, τα σχέδια προορίζονται να υποστηρίζουν τη χρήση και την ανάπτυξη του ευρωπαϊκού πλαισίου αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας⁷¹ με σκοπό την περαιτέρω βελτίωση και ανάπτυξη των συστημάτων EEK και την προώθηση μιας νοοτροπίας βελτίωσης της ποιότητας και καινοτομίας σε όλα τα επίπεδα. Τα σχέδια πρέπει να υποστηρίζουν **έναν** από τους ακόλουθους στόχους:

⁷⁰ Σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2009, για τη θέσπιση του ευρωπαϊκού συστήματος πιστωτικών μονάδων για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ECVET) (2009/C 155/02): <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:155:0011:0018:EL:PDF>

⁷¹ Το ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας είναι ένα σύστημα αναφοράς, στόχος του οποίου είναι να βοηθήσει τα κράτη μέλη και τις συμμετέχουσες χώρες να αναπτύξουν, να βελτιώσουν, να παρακολουθούν και να αξιολογούν τα συστήματα και τις πρακτικές τους βάσει κοινών αρχών και κριτηρίων: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc1134_en.htm.

- τον σχεδιασμό εθνικών προσεγγίσεων με στόχο τη βελτίωση των συστημάτων διασφάλισης ποιότητας σε εθνικό επίπεδο και τη βέλτιστη χρήση του πλαισίου, και ιδίως τον σχεδιασμό κατευθυντήριων γραμμών και σχεδίων δράσης για εφαρμογή·
- την ανάπτυξη ανάκτησης δεδομένων για τους δείκτες που παρατίθενται στο παράρτημα 2 της σύστασης σχετικά με το ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας·
- την ανάπτυξη βιώσιμων και μεταβιβάσιμων, επιχειρησιακών και συγκεκριμένων μέσων βασισμένων στο ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας·
- τον σχεδιασμό σαφών οδηγιών/κατευθυντήριων γραμμών σχετικών με το πλαίσιο για χρήση από τους παράγοντες της ΕΕΚ, και ιδίως τους παρόχους κατάρτισης·
- την ανάπτυξη και τη δοκιμή διαδικασιών διασφάλισης ποιότητας στην αρχική και τη συνεχή επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση βάσει του πλαισίου.

3.3.3 Ανάπτυξη επαγγελματικών δεξιοτήτων με βάση τις ανάγκες της αγοράς εργασίας – Νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας

Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης προτεραιότητας, τα σχέδια πρέπει να υποστηρίζουν τη σύναψη στενών δεσμών με τον επαγγελματικό βίο, έτσι ώστε η ΕΕΚ να ανταποκρίνεται καλύτερα στις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Τα σχέδια πρέπει να στοχεύουν στη βελτίωση του προσδιορισμού και της πρόβλεψης των αναγκών σε δεξιότητες και ικανότητες και την ενσωμάτωσή τους στην παρεχόμενη ΕΕΚ. Αυτό σημαίνει επίσης την προώθηση της ένταξης της μάθησης στην εργασία. Η εν λόγω προτεραιότητα πρέπει να υποστηρίζει την υλοποίηση της «Ατζέντας για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας».⁷² Οι αιτήσεις πρέπει, μεταξύ άλλων, να καλύπτουν τα εξής:

- προώθηση της συμμετοχής διαφόρων ενδιαφερόμενων φορέων, έτσι ώστε τα συστήματα ΕΕΚ και επαγγελματικών προσόντων να ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες της αγοράς εργασίας, λαμβανομένων υπόψη συστημικών αλλαγών, όπως της στροφής προς τα μαθησιακά αποτελέσματα και των συστημάτων με βάση τις δεξιότητες·
- ανάπτυξη και δοκιμή κοινών μεθόδων και συστημάτων για την πρόβλεψη των αναγκών σε δεξιότητες (και σε τομεακό επίπεδο) και τη συμμετοχή των εταιρειών / τομεακών οργανώσεων / κοινωνικών εταίρων στην ΕΕΚ·
- προώθηση της ένταξης της μάθησης στην επαγγελματική ζωή μέσω της διαμόρφωσης πρόσφορων μαθησιακών περιβαλλόντων στο χώρο εργασίας, της κατάρτισης στην εργασία και διαδρομών μαθητείας ως βάσης ανάπτυξης επαγγελματικών δεξιοτήτων σχετικών με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

3.4 Δίκτυα

3.4.1 Συνεργασία μεταξύ της ΕΕΚ και του κόσμου της εργασίας

Στο πλαίσιο της παρούσας προτεραιότητας, τα δίκτυα πρέπει να περιλαμβάνουν ενδιαφερομένους από τον τομέα της ΕΕΚ (π.χ. σχολεία, ιδρύματα, οργανισμούς και αντιπροσωπευτικές οργανώσεις ΕΕΚ) καθώς και ενδιαφερομένους από τον κόσμο της εργασίας (π.χ. εκπροσώπους του τομέα, κλάδους, επιχειρήσεις, κοινωνικούς εταίρους). Στόχος των εν λόγω δικτύων είναι η ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών, καθώς και η υποστήριξη της διάδοσης και της εφαρμογής κοινών προσεγγίσεων, μεθόδων και εργαλείων που συνδέονται με την πρωτοβουλία «Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας»⁷³. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει, για παράδειγμα, αξιολογήσεις από ομότιμους, προβληματισμό

⁷² Βλ. υποσημείωση 4

⁷³ Βλ. υποσημείωση 4

σχετικά με μεθόδους και εργαλεία ή παιδαγωγικές προσεγγίσεις, ή την προετοιμασία τομεακών συμβουλίων δεξιοτήτων. Ενθαρρύνονται ιδιαίτερα τα δίκτυα σε τομείς που υπόκεινται σε διαρθρωτικές αναπροσαρμογές ή στα οποία συντελούνται ταχείες εξελίξεις.

3.4.2 Ανάπτυξη στρατηγικών κινητικότητας στην ΕΕΚ

Τα δίκτυα θα υποστηρίζουν τη συνεργασία μεταξύ περιφερειακών/τοπικών αρχών ή/και αρμόδιων φορέων ή/και του επιχειρηματικού κόσμου για τη βελτίωση της κινητικότητας στην ΕΕΚ. Πρέπει να επικεντρώνονται στον εντοπισμό, στην προώθηση και στη διάδοση ιδεών, στρατηγικών και δομών στον τομέα της μαθησιακής κινητικότητας, όχι μόνο στο εσωτερικό του δικτύου αλλά και σε εξωτερικούς ενδιαφερομένους. Τα δίκτυα, για να έχουν ευρεία προβολή και αντίκτυπο, πρέπει να συγκεντρώνουν σημαντικό εύρος σχετικών ενδιαφερομένων και χωρών.

4. GRUNDTVIG – ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

Πλαίσιο πολιτικής

Στόχος του προγράμματος Grundtvig είναι να ανταποκριθεί στη διπλή εκπαιδευτική πρόκληση που συνιστούν, αφενός, τα μεγάλα ποσοστά ενηλίκων οι οποίοι εγκατέλειψαν πρόωρα το σχολείο (ή, στην περίπτωση πολλών μεταναστών, που δεν είχαν ποτέ τη δυνατότητα σχολικής εκπαίδευσης) και, αφετέρου, η γήρανση του πληθυσμού. Η εκπαίδευση ενηλίκων συμβάλλει στην αντιμετώπιση των προκλήσεων αυτών, παρέχοντας στις δύο αυτές κατηγορίες ανθρώπων τη δυνατότητα να βελτιώσουν και να επικαιροποιήσουν τις γνώσεις και τις ικανότητές τους.

Η εκπαίδευση ενηλίκων αποτελεί ζωτικής σημασίας συνιστώσα της διά βίου μάθησης. Όμως, η συμμετοχή των ενηλίκων στην εκπαίδευση και στην κατάρτιση δεν είναι μόνο περιορισμένη αλλά και ανισομερής. Τα άτομα με τις χαμηλότερες εκπαιδευτικές επιδόσεις είναι αυτά με τις λιγότερες πιθανότητες συμμετοχής στη μαθησιακή διαδικασία. Τα κράτη μέλη έχουν συμφωνήσει να αυξήσουν τον στόχο της συμμετοχής του ενήλικου πληθυσμού στη διά βίου μάθηση σε 15 % έως το 2020. Ωστόσο, όπως καταδεικνύεται από τα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού⁷⁴ που χρησιμοποιήθηκαν για την παρακολούθηση του συγκεκριμένου στόχου αναφοράς, ο μέσος όρος έχει μειωθεί από το 2005 και ανήλθε σε 9,3 % το 2009, ενώ μεγάλη ήταν απόκλιση μεταξύ των χωρών που κυμαινόταν μεταξύ 1,4 % και 32 %.

Για να διευθετήσει το ζήτημα αυτό, καθώς και άλλες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ευρώπη, όπως οι δημογραφικές αλλαγές, η ραγδαία ανάπτυξη σε άλλες περιοχές του κόσμου και η φτώχεια σε συνδυασμό με τον κοινωνικό αποκλεισμό, η Επιτροπή εξέδωσε το 2006 ανακοίνωση με τίτλο «Εκπαίδευση ενηλίκων: ποτέ δεν είναι αργά για μάθηση»⁷⁵. Στην ανακοίνωση αυτή επισημαίνεται η σπουδαιότητα της μάθησης των ενηλίκων για την υποστήριξη της απασχολησιμότητάς τους, της κινητικότητάς τους στην αγορά εργασίας, της απόκτησης βασικών δεξιοτήτων, ταυτόχρονα με την προαγωγή μιας αγοράς εργασίας και μιας κοινωνίας χωρίς κοινωνικούς αποκλεισμούς. Στην παρούσα κατάσταση αργής

⁷⁴ <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/microdata/lfs>

⁷⁵ COM(2006) 614 τελικό: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2006/com2006_0614en01.pdf

ανάκαμψης από την ύφεση, τα μηνύματα αυτής της ανακοίνωσης της είναι περισσότερο επίκαιρα από ποτέ άλλοτε.

Σε συνέχεια αυτής της ανακοίνωσης εκδόθηκε το σχέδιο δράσης για την εκπαίδευση ενηλίκων⁷⁶ κατά την περίοδο 2007-2010 «Ποτέ δεν είναι αργά για μάθηση», όπου παρουσιάζεται ο τρόπος με τον οποίο τα κράτη μέλη και άλλα εμπλεκόμενα μέρη που τυγχάνουν στήριξης σε ευρωπαϊκό επίπεδο θα μπορούσαν να αναπτύξουν αποτελεσματικά και αποδοτικά συστήματα εκπαίδευσης ενηλίκων. Τα συμπεράσματα του Συμβουλίου για την εκπαίδευση ενηλίκων⁷⁷ συνέβαλαν στην ενίσχυση και την περαιτέρω ανάπτυξη της στρατηγικής της Επιτροπής για δράση στον συγκεκριμένο τομέα και αναμένεται να ανανεωθούν υπό τη μορφή ενός δεύτερου σχεδίου δράσης εντός του 2011.

Η αυξημένη και δικαιότερη συμμετοχή ενηλίκων στη μάθηση είναι καίριας σημασίας. Πρέπει να καλλιεργηθεί περαιτέρω η νοοτροπία ποιότητας, με ιδιαίτερη έμφαση στους εκπαιδευόμενους, στην επαγγελματική ανέλιξη των εργαζομένων και στην παροχή μάθησης από τους παρόχους. Η εφαρμογή συστημάτων αναγνώρισης και επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης είναι ουσιώδους σημασίας για την παροχή κινήτρων στους ενηλίκους. Τέλος, η ποιότητα και η συγκρισιμότητα των δεδομένων σχετικά με τις μαθησιακές ανάγκες των ενηλίκων χρήζει βελτίωσης, ούτως ώστε να χρησιμοποιηθεί ως βάση για τη μελλοντική χάραξη πολιτικών. Η βελτίωση της ποιότητας και η προώθηση της ισοτιμίας στην εκπαίδευση και κατάρτιση συνιστούν προτεραιότητες του στρατηγικού πλαισίου «ΕΚ 2020».⁷⁸

Ειδικοί και επιχειρησιακοί στόχοι του προγράμματος Grundtvig

Οι ειδικοί στόχοι του προγράμματος Grundtvig, όπως ορίζονται στο άρθρο 29 παράγραφος 1 της απόφασης για τη θέσπιση του προγράμματος, είναι οι εξής:

- α) να ανταποκριθεί στην εκπαιδευτική πρόκληση που συνιστά η γήρανση του πληθυσμού στην Ευρώπη·
- β) να προσφέρει στους ενηλίκους τρόπους βελτίωσης των γνώσεων και των ικανοτήτων τους.

Οι επιχειρησιακοί στόχοι του προγράμματος Grundtvig, όπως ορίζονται στο άρθρο 29 παράγραφος 2 της απόφασης για τη θέσπιση του προγράμματος, είναι οι εξής:

- α) η βελτίωση της ποιότητας της κινητικότητας και της δυνατότητας πρόσβασης σε αυτήν, σε ολόκληρη την Ευρώπη, ατόμων που ασχολούνται με την εκπαίδευση ενηλίκων, και η ποσοτική αύξησή της, ώστε να υποστηριχθεί η κινητικότητα τουλάχιστον 7.000 ατόμων αυτής της κατηγορίας ανά έτος έως το 2013·
- β) η βελτίωση της ποιότητας και η ποσοτική αύξηση της συνεργασίας μεταξύ οργανισμών που ασχολούνται με την εκπαίδευση ενηλίκων σε όλη την Ευρώπη·
- γ) η συνδρομή σε άτομα από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες και από περιθωριακά κοινωνικά περιβάλλοντα, ιδίως ηλικιωμένους και αυτούς που εγκατέλειψαν την εκπαίδευση χωρίς βασικά επαγγελματικά προσόντα, ώστε να τους δοθούν εναλλακτικές ευκαιρίες πρόσβασης σε εκπαίδευση ενηλίκων·

⁷⁶ COM(2007) 558 τελικό: http://ec.europa.eu/education/policies/adult/com558_el.pdf

⁷⁷ Συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2008, για την εκπαίδευση ενηλίκων (2008/C 140/09): <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:140:0010:0013:EL:PDF>

⁷⁸ Βλ. υποσημείωση 6

- δ) η διευκόλυνση της ανάπτυξης καινοτόμων πρακτικών στον τομέα της εκπαίδευσης ενηλίκων και η μεταφορά τους, συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς από μια συμμετέχουσα χώρα σε άλλες·
- ε) η υποστήριξη της ανάπτυξης καινοτόμου περιεχομένου, υπηρεσιών, παιδαγωγικών μεθόδων και πρακτικής για τη διά βίου μάθηση με βάση τις ΤΠΕ·
- στ) η βελτίωση των παιδαγωγικών προσεγγίσεων και της διαχείρισης των οργανισμών εκπαίδευσης ενηλίκων.

Προτεραιότητες για τις δράσεις Grundtvig

4.1 Κινητικότητα και συμπράξεις

Όσον αφορά τις αποκεντρωμένες δράσεις Grundtvig, και ειδικότερα την κινητικότητα (ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση προσωπικού, επισκέψεις και ανταλλαγές, περίοδοι άσκησης σε θέση βοηθού, εργαστήρια, σχέδια εθελοντισμού για ηλικιωμένα άτομα, προπαρασκευαστικές επισκέψεις) και τις μαθησιακές συμπράξεις, δεν υπάρχουν επίσημα θέματα προτεραιότητας. Συνιστάται θερμά στους αιτούντες να συμβουλευονται τον δικτυακό τόπο του εθνικού φορέα στη χώρα τους, ώστε να βεβαιώνονται κατά πόσον υπάρχουν εθνικές προτεραιότητες ή άλλοι εθνικοί κανόνες σχετικά με αυτές τις δράσεις.

Οι μαθησιακές συμπράξεις ορίζονται ως συμπράξεις για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής διάστασης και τη βελτίωση της ποιότητας των οργανισμών εκπαίδευσης ενηλίκων μέσω διεθνικής συνεργασίας. Η κινητικότητα των ενηλίκων εκπαιδευόμενων υποστηρίζεται στο πλαίσιο μαθησιακών συμπράξεων, εργαστηρίων Grundtvig και σχεδίων εθελοντισμού ηλικιωμένων ατόμων για άτυπη μάθηση. Η κινητικότητα του προσωπικού εκπαίδευσης ενηλίκων, όπως ορίζεται στο μέρος II του οδηγού του προγράμματος διά βίου μάθησης, υποστηρίζεται στο πλαίσιο των μαθησιακών συμπράξεων καθώς και με τη μορφή ατομικών επιδοτήσεων και συμμετοχής σε ενδοϋπηρεσιακή κατάρτιση προσωπικού ή πραγματοποίησης επισκέψεων και ανταλλαγών και περιόδων άσκησης σε θέση βοηθού.

4.2 Πολυμερή σχέδια

Στο πλαίσιο των πολυμερών σχεδίων θα υποστηριχθούν **σχέδια ανταλλαγής εμπειριών και ορθών πρακτικών και παραγωγής συγκεκριμένων αποτελεσμάτων και εκροών κατάλληλων για διάδοση (μέθοδοι, εργαλεία, υλικό, μαθήματα)**, τα οποία αναπτύσσουν με τον τρόπο αυτό καινοτομία ή/και διαδίδουν καινοτομία και ορθές πρακτικές με δυνητικά σημαντικό αντίκτυπο. Θα δοθεί ιδιαίτερη προτεραιότητα σε σχέδια που προβλέπουν στα αποτελέσματά τους την οργάνωση μαθημάτων ενδοϋπηρεσιακής κατάρτισης για προσωπικό εκπαίδευσης ενηλίκων.

Οι αιτήσεις που υποβάλλονται στο πλαίσιο των συγκεκριμένων δράσεων που απαριθμούνται κατωτέρω πρέπει να καταδεικνύουν με ποιον τρόπο θα συμβάλουν στην εφαρμογή, στην προσαρμογή και στη δοκιμή –σε συγκεκριμένες καταστάσεις εκπαίδευσης ενηλίκων– των σχετικών εργαλείων ή προσεγγίσεων πολιτικής που αναπτύχθηκαν ή αναπτύσσονται στο πλαίσιο συνεργασίας στον τομέα της πολιτικής σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Σε αυτά περιλαμβάνονται το ευρωπαϊκό / τα εθνικά πλαίσια επαγγελματικών προσόντων⁷⁹, οι

⁷⁹ Σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2008, σχετικά με τη θέσπιση του ευρωπαϊκού πλαισίου επαγγελματικών προσόντων για τη διά βίου μάθηση (2008/C 111): <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:111:0001:0007:EL:PDF>

ευρωπαϊκές κατευθυντήριες γραμμές για την επικύρωση της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης⁸⁰, το ευρωπαϊκό πλαίσιο βασικών ικανοτήτων⁸¹, το Europass⁸², το ECVET⁸³, το EQARF⁸⁴, καθώς και οι βασικές ικανότητες που προσδιορίζονται για τους επαγγελματίες της εκπαίδευσης ενηλίκων σε μελέτη που ολοκληρώθηκε πρόσφατα για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης για την εκπαίδευση ενηλίκων⁸⁵ κλπ.

4.2.1 Απόκτηση βασικών ικανοτήτων μέσω της εκπαίδευσης ενηλίκων

Στο πλαίσιο της παρούσας προτεραιότητας πρέπει να δοθεί προσοχή στις βασικές δεξιότητες ως θεμέλιο για την απόκτηση των ευρύτερων εγκάρσιων βασικών ικανοτήτων, καθώς και για την επικαιροποίηση και εμβάθυνση των ικανοτήτων καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής. Τα σχέδια θα εστιάζονται σε πτυχές όπως οι εξής:

- διεύρυνση της πρόσβασης των ενηλίκων σε βασικές δεξιότητες, όπως η ικανότητα γραφής και ανάγνωσης, η επικοινωνία σε ξένες γλώσσες, η μαθηματική ικανότητα, οι βασικές ικανότητες στις θετικές επιστήμες και στην τεχνολογία, η ψηφιακή ικανότητα, οι ικανότητες που σχετίζονται με την ιδιότητα του ενεργού πολίτη και οι επιχειρηματικές ικανότητες·
- παροχή ποιοτικής εκπαίδευσης και κατάρτισης δεύτερης ευκαιρίας σε νεαρούς ενηλίκους και ενηλίκους, συμπεριλαμβανομένων μεταναστών, οι οποίοι πρέπει να βελτιώσουν τις βασικές τους δεξιότητες. Ανάπτυξη καινοτόμων προσεγγίσεων για τη διδασκαλία και την εκμάθηση των γλωσσών των χωρών υποδοχής για τους μετανάστες·
- αναγνώριση δεξιοτήτων που αποκτήθηκαν μέσω εθελοντισμού, κοινοτικών δραστηριοτήτων και δραστηριοτήτων σχετικών με την οικογένεια·
- χρησιμοποίηση του χώρου εργασίας ως χώρου απόκτησης βασικών ικανοτήτων, και ανάπτυξη καινοτόμων πρακτικών για την αναβάθμιση του γενικού επιπέδου εκπαίδευσης του προσωπικού επιχειρήσεων (π.χ. την ικανότητα γραφής και ανάγνωσης και τη μαθηματική τους ικανότητα), ξεχωριστά από τις ειδικές επαγγελματικές ικανότητές τους·
- βελτίωση της αξιολόγησης των βασικών ικανοτήτων βάσει των μαθησιακών αποτελεσμάτων και ενσωμάτωση της επικύρωσης μη τυπικής και άτυπης μάθησης για άτομα με χαμηλό επίπεδο δεξιοτήτων και προσόντων·
- αξιολόγηση του αντικτύπου των εθνικών πλαισίων επαγγελματικών προσόντων όσον αφορά την αύξηση της πρόσβασης των ενηλίκων σε εκπαιδευτικές ευκαιρίες.

4.2.2 Ο ρόλος της εκπαίδευσης ενηλίκων στην ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης και της ισότητας των φύλων

- Βελτίωση της ελκυστικότητας και της πρόσβασης στην εκπαίδευση ενηλίκων, ιδίως για ενηλίκους με χαμηλό επίπεδο δεξιοτήτων, μειονεκτούντες και περιθωριοποιημένους πολίτες, μετανάστες και Ρομά. Τα σχέδια πρέπει να εστιάζονται σε πτυχές όπως οι εξής:
 - παροχή κινήτρων για μάθηση σε μεμονωμένους εκπαιδευομένους που υποεκπροσωπούνται στη διά βίου μάθηση μέσω, μεταξύ άλλων, υπηρεσιών συμβουλευτικής και προσανατολισμού, στρατηγικών προσέγγισης, εκστρατειών

⁸⁰ <http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications/5059.aspx>

⁸¹ Βλ. υποσημείωση 14

⁸² Απόφαση αριθ. 2241/2004/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το ενιαίο κοινοτικό πλαίσιο για τη διαφάνεια των επαγγελματικών προσόντων και ικανοτήτων (Europass) (2004/L 390/6): <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2004:390:0006:0020:EL:PDF>

⁸³ Βλ. υποσημείωση 70

⁸⁴ Βλ. υποσημείωση 68

⁸⁵ Βλ. υποσημείωση 76

- ευαισθητοποίησης, επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης, κατάλληλων προσεγγίσεων μάθησης και διδασκαλίας, και συμπράξεων με επιχειρήσεις·
- χρήση ΤΠΕ, εκπαίδευσης εξ αποστάσεως, ηλεκτρονικής μάθησης και των μέσων για τη διεύρυνση των δυνατοτήτων πρόσβασης στην εκπαίδευση ενηλίκων·
 - σχεδιασμός εναλλακτικών προσεγγίσεων μάθησης για την ενσωμάτωση ή επανένταξη περιθωριοποιημένων και μειονεκτούντων πολιτών στην κοινωνία και στην αγορά εργασίας·
- προώθηση της ισότητας των φύλων στην εκπαίδευση ενηλίκων, ιδίως με ελκυστικές μεθόδους για την ενθάρρυνση μεγαλύτερης συμμετοχής των ανδρών σε τομείς εκπαίδευσης ενηλίκων στους οποίους υποεκπροσωπούνται.

4.2.3 Διαγενεακή μάθηση, εκπαίδευση ηλικιωμένων πολιτών, μάθηση στην οικογένεια

Στο πλαίσιο αυτής της προτεραιότητας, τα σχέδια πρέπει να εστιάζονται σε πτυχές όπως οι εξής:

- μεταφορά γνώσεων, μεθόδων και ορθών πρακτικών για την εκπαίδευση των ηλικιωμένων πολιτών·
- εφοδιασμός των ηλικιωμένων πολιτών με τις δεξιότητες που χρειάζονται για την προσαρμογή τους στις αλλαγές και τη διατήρηση της ενεργού συμμετοχής τους στην κοινωνία·
- ενίσχυση της συμβολής των μεγαλύτερων σε ηλικία ατόμων στη μάθηση άλλων ατόμων, συμπεριλαμβανομένων των νεαρών ενηλίκων·
- ανάπτυξη καινοτόμων προσεγγίσεων της διαγενεακής μάθησης και της μάθησης στην οικογένεια·
- ανάπτυξη καινοτόμων προτύπων για τον εθελοντισμό ηλικιωμένων ατόμων ως μορφή άτυπης μάθησης (καθώς το 2011 είναι το Ευρωπαϊκό Έτος Εθελοντισμού).

4.2.4 Διασφάλιση της ποιότητας της εκπαίδευσης ενηλίκων, συμπεριλαμβανομένης της επαγγελματικής ανάπτυξης του προσωπικού

Στο πλαίσιο αυτής της προτεραιότητας, τα σχέδια πρέπει να εστιάζονται σε πτυχές όπως οι εξής:

- ανάπτυξη των ικανοτήτων των εκπαιδευτικών, των εκπαιδευτών και του λοιπού προσωπικού, για παράδειγμα μέσω αρχικής ή ενδοϋπηρεσιακής κατάρτισης και της ανάπτυξης κατάλληλων επαγγελματικών προσόντων, και αξιοποιώντας το πλαίσιο βασικών ικανοτήτων για το προσωπικό εκπαίδευσης ενηλίκων⁸⁶.
- ανάπτυξη του επαγγέλματος του εκπαιδευτή ενηλίκων, συμπεριλαμβανομένων διαδρομών σταδιοδρομίας για τους επαγγελματίες της εκπαίδευσης ενηλίκων·
- ανάλυση της σχέσης κόστους-οφέλους (και της απόδοσης της επένδυσης) στην παροχή εκπαίδευσης ενηλίκων·
- βελτίωση της διασφάλισης της ποιότητας των υπηρεσιών και των ιδρυμάτων, συμπεριλαμβανομένης της διερεύνησης τρόπων με τους οποίους το Ευρωπαϊκό Κοινό Πλαίσιο Αναφοράς για τη Διασφάλιση της Ποιότητας στην επαγγελματική κατάρτιση⁸⁷ και τα πρότυπα και οι κατευθυντήριες γραμμές για τη διασφάλιση της ποιότητας στον χώρο της ευρωπαϊκής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης⁸⁸ μπορούν να εφαρμοστούν στην εκπαίδευση ενηλίκων·

⁸⁶ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc58_en.htm

⁸⁷ Βλ. υποσημείωση 68.

⁸⁸ http://www.eqar.eu/fileadmin/documents/e4/050221_ENQA_report.pdf

- ανάπτυξη καινοτόμων ευρωπαϊκών μαθημάτων ενδοϋπηρεσιακής κατάρτισης και μη τυπικών προσεγγίσεων για την ανάπτυξη του προσωπικού, όπως παρακολούθηση της εργασίας άλλων·
- ανάπτυξη και βελτίωση συστημάτων επικύρωσης-πιστοποίησης για την αναβάθμιση των επαγγελματικών προσόντων του προσωπικού εκπαίδευσης ενηλίκων (εκπαιδευτικοί, εκπαιδευτές κλπ.)·
- βελτίωση της διοίκησης και των δομών των οργανώσεων εκπαίδευσης ενηλίκων·
- ανάπτυξη προτύπων και πιστοποίησης των παρόχων εκπαίδευσης ενηλίκων.

4.3 Δίκτυα

4.3.1 Προώθηση της κοινωνικής ένταξης μέσω της βελτίωσης των ευκαιριών εκπαίδευσης ενηλίκων για συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες

Στο πλαίσιο της παρούσας προτεραιότητας, τα δίκτυα που θα δημιουργηθούν πρέπει να επικεντρώνονται σε θέματα και ομάδες-στόχους ιδιαίτερης σημασίας για την προώθηση της κοινωνικής συνοχής και ένταξης, όπως:

- μετανάστες και εθνοτικές μειονότητες και Ρομά με ειδική έμφαση στον σχεδιασμό κατάλληλων προγραμμάτων κατάρτισης, μεταξύ άλλων για την εκμάθηση της γλώσσας της χώρας υποδοχής·
- κρατούμενους και πρώην παραβάτες του νόμου (το δίκτυο αυτό πρέπει ειδικότερα να αξιοποιήσει και να ενοποιήσει τα αποτελέσματα των ομάδων εργασίας που συστάθηκαν κατά την ευρωπαϊκή διάσκεψη για την εκπαίδευση στις φυλακές, η οποία πραγματοποιήθηκε στη Βουδαπέστη τον Φεβρουάριο του 2010)·
- ηλικιωμένους πολίτες (με ιδιαίτερη έμφαση στη διαγενεακή μάθηση)·
- ανάπτυξη στρατηγικών για την κάλυψη των κενών στην εκμάθηση γλωσσών από ενηλίκους, στις περιπτώσεις στις οποίες οι υφιστάμενες παροχές είναι ανεπαρκείς·
- σχεδιασμός εκπαίδευσης για ενηλίκους με ειδικές ανάγκες, ιδίως για άτομα με αναπηρία (το δίκτυο αυτό πρέπει να εξετάζει πτυχές όπως η χρήση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για τη συγκεκριμένη ομάδα-στόχο· ο ρόλος των μέσων ενημέρωσης στη στήριξη, παροχή και ευαισθητοποίηση σχετικά με την εκπαίδευση για άτομα με ειδικές ανάγκες· η μάθηση στην οικογένεια στο πλαίσιο αναπηρίας).

Τα δίκτυα αυτά πρέπει επίσης να περιλαμβάνουν άτομα εκτός του τομέα της εκπαίδευσης με ειδικές γνώσεις στον σχετικό τομέα κοινωνικής πολιτικής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 – ΕΓΚΑΡΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Πλαίσιο πολιτικής

Το εγκάρσιο πρόγραμμα στηρίζει την εφαρμογή εγκάρσιων πτυχών της ευρωπαϊκής πολιτικής στον τομέα της εκπαίδευσης και κατάρτισης, όπως περιγράφονται στο στρατηγικό πλαίσιο «ΕΚ 2020»⁸⁹, συμπεριλαμβανομένης της υλοποίησης της διά βίου μάθησης μέσω της

⁸⁹ Βλ. υποσημείωση 6

εφαρμογής στρατηγικών διά βίου μάθησης και της ανάπτυξης πλαισίων επαγγελματικών προσόντων και μέτρων που επιτρέπουν πιο ευέλικτες μαθησιακές διαδρομές.

Ειδικοί και επιχειρησιακοί στόχοι του εγκάρσιου προγράμματος

Οι ειδικοί στόχοι του εγκάρσιου προγράμματος, όπως ορίζονται στο άρθρο 32 παράγραφος 1 της απόφασης για τη θέσπιση του προγράμματος, είναι οι εξής:

- α) η προώθηση της ευρωπαϊκής συνεργασίας σε τομείς που καλύπτουν δύο ή περισσότερα τομεακά επιμέρους προγράμματα·
- β) η προώθηση της ποιότητας και της διαφάνειας των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης των κρατών μελών.

Οι επιχειρησιακοί στόχοι του εγκάρσιου προγράμματος, όπως ορίζονται στο άρθρο 32 παράγραφος 2 της απόφασης για τη θέσπιση του προγράμματος, είναι οι εξής:

- α) η υποστήριξη της ανάπτυξης πολιτικών και της συνεργασίας για τη διά βίου μάθηση σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ιδίως στο πλαίσιο της διαδικασίας της Λισαβόνας και του προγράμματος εργασίας «Εκπαίδευση και κατάρτιση 2010», καθώς και των διαδικασιών της Μπολόνια και της Κοπεγχάγης και των διαδόχων τους·
- β) η διασφάλιση επαρκούς παροχής συγκρίσιμων δεδομένων, στατιστικών και αναλύσεων για την υποστήριξη της ανάπτυξης πολιτικής για τη διά βίου μάθηση, καθώς και η παρακολούθηση της προόδου ως προς τους σκοπούς και τους στόχους της διά βίου μάθησης, και ο εντοπισμός τομέων που χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής·
- γ) η προώθηση της εκμάθησης γλωσσών και η υποστήριξη της γλωσσικής ποικιλομορφίας στα κράτη μέλη·
- δ) η υποστήριξη της ανάπτυξης καινοτόμου περιεχομένου, υπηρεσιών, παιδαγωγικών μεθόδων και πρακτικής για τη διά βίου μάθηση με βάση τις ΤΠΕ·
- ε) η διασφάλιση ότι τα αποτελέσματα του προγράμματος διά βίου μάθησης θα αναγνωρίζονται, θα επιδεικνύονται και θα εφαρμόζονται κατάλληλα σε ευρεία κλίμακα.

1. ΒΑΣΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1 - ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ
--

Προτεραιότητες για δράσεις στο πλαίσιο της βασικής δραστηριότητας 1

1.1 Επισκέψεις μελέτης για ειδικούς της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης και για αρμόδιους για τη λήψη αποφάσεων (κινητικότητα)

Η συγκεκριμένη δράση εστιάζεται στην προώθηση πνεύματος αλληλοδιδασκαλίας μεταξύ ομοτίμων, δηλαδή στην παρατήρηση, στις ανταλλαγές και στην αμοιβαία μάθηση σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος σε επίπεδο ΕΕ. Η δράση αυτή ενθαρρύνει την εξέταση σχετικών θεμάτων και αναπτύσσει ποιοτικές προσεγγίσεις, με την παράλληλη προώθηση της διαφάνειας στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης. Ιδιαίτερη έμφαση θα δίνεται στην αύξηση της συμμετοχής των αρμόδιων για τη χάραξη πολιτικής και τη λήψη αποφάσεων.

Οι προτεραιότητες για τις επισκέψεις μελέτης στην πρόσκληση υποβολής προτάσεων για το 2012 θα είναι σύμφωνες προς τις γενικές προτεραιότητες που προσδιορίζονται στην ενότητα 3:

1. ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ των χώρων της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της εργασίας·
2. στήριξη της αρχικής και της συνεχούς κατάρτισης εκπαιδευτικών, εκπαιδευτών και διευθυντών ιδρυμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης·
3. προώθηση της απόκτησης βασικών ικανοτήτων σε ολόκληρο το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης·
4. προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της ισότητας των φύλων στην εκπαίδευση και κατάρτιση, συμπεριλαμβανομένης της ενσωμάτωσης των μεταναστών·
5. ανάπτυξη στρατηγικών για τη διά βίου μάθηση και την κινητικότητα.

1.2 Πολυμερή σχέδια

1.2.1 Στήριξη για διεθνικά σχέδια συνεργασίας με στόχο την ανάπτυξη μέτρων διά βίου μάθησης για την ενσωμάτωση των Ρομά

Οι κοινότητες των Ρομά χαρακτηρίζονται από προβλήματα αλφαριθμητισμού, πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, γλωσσικών φραγμών και έλλειψης διαπολιτισμικού διαλόγου, τα οποία είναι διασυνδεδεμένα με δυσκολίες ως προς τη στέγαση, την υγεία και την ανεργία. Συνεπώς, είναι αναγκαία η παροχή μεγαλύτερης στήριξης σε διεθνικά σχέδια συνεργασίας με στόχο την ανάπτυξη μέτρων διά βίου μάθησης για την ενσωμάτωση των Ρομά, τον προσδιορισμό και την ανταλλαγή ορθών πρακτικά σχετικά με διαρθρωμένες εκπαιδευτικές παρεμβάσεις και άλλες κοινωνικές προσεγγίσεις/προσεγγίσεις απασχόλησης για την ενσωμάτωση των Ρομά, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη την ανάγκη για μεγαλύτερη διαμεσολάβηση στον τομέα του πολιτισμού, της γλώσσας και της σχολικής φοίτησης.

Συνεπώς, τα σχέδια θα πρέπει να συμβάλλουν στα εξής:

- Μεταφορά καινοτομίας σε σχέση με την επιτυχημένη υλοποίηση της διαμεσολάβησης στον τομέα του πολιτισμού, της γλώσσας και της σχολικής φοίτησης, με γνώμονα διαρθρωμένα εκπαιδευτικά και κοινωνικά μέτρα για την ενσωμάτωση των παιδιών και σπουδαστών Ρομά, ιδιαίτερα όσον αφορά τα ζητήματα της γλώσσας και του αλφαριθμητισμού·
- Μεταφορά αποτελεσματικών διαρθρωμένων στρατηγικών και πολιτικών μάθησης με στόχο την αύξηση των ποσοστών συμμετοχής και τη βελτίωση των επιδόσεων των σπουδαστών Ρομά.

1.3 Δίκτυα

Στόχος της παρούσας δράσης είναι η δημιουργία εγκάρσιων δικτύων που προωθούν την αμοιβαία άντληση διδαγμάτων πολιτικής και την ανταλλαγή πληροφοριών και ορθών πρακτικών σχετικά με την ανάπτυξη και την εφαρμογή καινοτόμων προσεγγίσεων με στόχο τη διά βίου μάθηση.

Τα εν λόγω δίκτυα πρέπει να συγκεντρώνουν σχετικούς παράγοντες από όλους τους συναφείς τομείς και τα επίπεδα χάραξης και εφαρμογής πολιτικής (εθνικό, περιφερειακό, τοπικό) και να παρέχουν βήμα διαλόγου/πλατφόρμα για από κοινού προβληματισμό και ευρωπαϊκή

συνεργασία με σκοπό τον εντοπισμό και την προώθηση της καινοτομίας και των βέλτιστων πρακτικών.

1.3.1 Προώθηση στρατηγικών διά βίου μάθησης, συμπεριλαμβανομένων διαδρομών μεταξύ των διάφορων τομέων της εκπαίδευσης και κατάρτισης

Στήριξη της ανάπτυξης και της εφαρμογής καινοτόμων πολιτικών διά βίου μάθησης σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, και ιδίως προώθηση ευκαιριών και διαδρομών διά βίου μάθησης επικεντρωμένων στον εκπαιδευόμενο, ευέλικτων και χωρίς αδιέξοδα, με τη χρήση πρακτικών μέσων για την επίτευξη της προσωπικής ανάπτυξης, της απασχολησιμότητας και της κοινωνικής ένταξης πολιτών από κάθε ομάδα και προέλευση, κυρίως μέσω:

- εθνικών πλαισίων επαγγελματικών προσόντων και συστημάτων αποτίμησης της μάθησης·
- προγραμμάτων για την επικύρωση προηγούμενης και εμπειρικής μάθησης (συμπεριλαμβανομένης μη τυπικής και άτυπης μάθησης)·
- προσιτών υπηρεσιών παροχής καλής ποιότητας διά βίου μάθησης και συμβουλών·
- άλλων μέτρων με στόχο να καταστεί η μάθηση ελκυστική και να υποστηριχθούν τα κίνητρα των εκπαιδευομένων (π.χ., μέσω οικονομικών κινήτρων και στήριξης)·
- δράσεων για τη διεύρυνση της συμμετοχής και την αύξηση της ισότητας των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων, με σκοπό την κάλυψη των συγκεκριμένων αναγκών κοινωνικοοικονομικά μειονεκτουσών ομάδων και μη παραδοσιακών εκπαιδευομένων·
- συμπράξεων μεταξύ τομέων της τυπικής και της μη τυπικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, επιχειρήσεων, εθελοντικών και κοινοτικών παραγόντων σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο συνδεδεμένων με πρωτοβουλίες για την απασχόληση και την κοινωνική ένταξη·
- συνεργασίας μεταξύ περιφερειών για την ανάπτυξη και την εφαρμογή στρατηγικών διά βίου μάθησης.

1.3.2 Στήριξη σε δραστηριότητες δικτύου με στόχο την ευαισθητοποίηση για τις πλέον επιτυχημένες εμπειρίες στην κοινωνική ενσωμάτωση των Ρομά, περιλαμβανομένων πολιτισμικών, γλωσσικών και κοινωνικών πτυχών

Υπάρχει ανάγκη για τη στήριξη διεθνικών δραστηριοτήτων δικτύωσης με στόχο την ενίσχυση της ευαισθητοποίησης, εντός και εκτός των κοινοτήτων των Ρομά, σχετικά με την πολιτιστική κληρονομιά και την κατάστασή τους αναφορικά με τις δυνατότητες που διαθέτουν για εκπαιδευτική και προσωπική εξέλιξη, καθώς και ανάγκη για τον προσδιορισμό και την ανταλλαγή ορθών πρακτικών στους τομείς αυτούς, συμπεριλαμβανομένων των εκπαιδευτικών και κοινωνικών/επαγγελματικών πτυχών του ζητήματος της ένταξης των Ρομά.

Συνεπώς, τα δίκτυα θα πρέπει να συμβάλλουν στα εξής:

- Αύξηση της ευαισθητοποίησης και ενίσχυση της δέσμευσης όλων των σχετικών συντελεστών για την ενσωμάτωση των Ρομά στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και τον πολιτισμό καθώς και μέσα από αυτά, σε συνδυασμό με άλλα μέτρα πολιτικής·
- Ενίσχυση της διάδοσης των ορθών πρακτικών σχετικά με την ενσωμάτωση παιδιών και σπουδαστών Ρομά και τη βελτίωση των σχολικών επιδόσεών τους, συμπεριλαμβανομένων των ζητημάτων της γλώσσας και του αλφαριθμητισμού.

2. ΒΑΣΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2 - ΓΛΩΣΣΕΣ

Πλαίσιο πολιτικής

Η γλωσσική ποικιλομορφία είναι γεγονός στην Ευρώπη. Επομένως, οι γλωσσικές δεξιότητες είναι απαραίτητες για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής ιθαγένειας, την προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και της προσωπικής ανάπτυξης. Δημιουργούν ευκαιρίες ανακάλυψης άλλων αξιών, πεποιθήσεων και συμπεριφορών. Στο στρατηγικό πλαίσιο «ΕΚ 2020»⁹⁰ η ενίσχυση της εκμάθησης γλωσσών θεωρείται προτεραιότητα για τη βελτίωση της ποιότητας και της αποδοτικότητας της εκπαίδευσης και κατάρτισης στα κράτη μέλη.

Οι γλωσσικές δεξιότητες είναι επίσης απαραίτητες για την κινητικότητα των ευρωπαίων πολιτών και των επιχειρήσεων. Οι πρακτικές γλωσσικές και διαπολιτισμικές δεξιότητες είναι καθοριστικής σημασίας για την οικονομική ανάπτυξη και τη βελτίωση των θέσεων απασχόλησης, καθώς βελτιώνουν την απασχολησιμότητα και βοηθούν τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις να ανταγωνιστούν αποτελεσματικά άλλες επιχειρήσεις στην παγκόσμια αγορά.

Η προώθηση της εκμάθησης γλωσσών και της γλωσσικής ποικιλομορφίας αποτελεί στόχο του προγράμματος γενικότερα, και ιδίως των επιμέρους προγραμμάτων Comenius, Erasmus, Grundtvig και Leonardo. Η βασική δραστηριότητα «Γλώσσες» συμπληρώνει τα τομεακά αυτά προγράμματα μέσω της κάλυψης των αναγκών διδασκαλίας και εκμάθησης γλωσσών σε δύο ή περισσότερους σχετικούς τομείς. Όλες οι γλώσσες είναι επιλέξιμες στο πλαίσιο του προγράμματος αυτού.

Προτεραιότητες για δράσεις στο πλαίσιο της βασικής δραστηριότητας 2

2.1 Πολυμερή σχέδια

Τα πολυμερή εγκάρσια σχέδια πρέπει να εξετάζουν τουλάχιστον δύο από τους τέσσερις εκπαιδευτικούς τομείς που καλύπτονται από τα τομεακά προγράμματα του προγράμματος για τη διά βίου μάθηση. Πρέπει να επικεντρώνονται στην ευαισθητοποίηση όσον αφορά τα πλεονεκτήματα της εκμάθησης γλωσσών και τον πολυγλωσσικό χαρακτήρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στόχος τους πρέπει να είναι η προώθηση της πρόσβασης σε πόρους εκμάθησης γλωσσών, καθώς και η ανάπτυξη και διάδοση υλικού και μέσων εκμάθησης γλωσσών για δοκιμή της εκμάθησης γλωσσών. Ανάλογα με την περίπτωση, συνιστάται ένθερμα η χρήση του κοινού ευρωπαϊκού πλαισίου αναφοράς του Συμβουλίου της Ευρώπης για τις γλώσσες.

2.1.1 Συνεργασία μεταξύ των χώρων της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της εργασίας

Στον συγκεκριμένο τομέα θα ενθαρρύνονται σχέδια που αποσκοπούν στην ενίσχυση των γλωσσικών ικανοτήτων που είναι συναφείς με τον χώρο εργασίας, έτσι ώστε να βελτιωθεί η απασχολησιμότητα και να ενισχυθεί η ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα.

2.1.2 Προώθηση και ενίσχυση της εκμάθησης λιγότερο χρησιμοποιούμενων ευρωπαϊκών γλωσσών

⁹⁰ Βλ. υποσημείωση 6

Στόχος των σχεδίων θα είναι η διατήρηση και η αύξηση της ζωτικότητας λιγότερο χρησιμοποιούμενων ευρωπαϊκών γλωσσών, όπως οι γλώσσες των μικρότερων κρατών μελών της ΕΕ, ιδίως στους τομείς της λογοτεχνίας, της δημοσιογραφίας και της ραδιοτηλεόρασης, καθώς και στον τομέα της διατήρησης.

2.1.3 Προώθηση της απόκτησης βασικών ικανοτήτων σε ολόκληρο το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης

Τα σχέδια θα αναπτύσσουν προγράμματα / προγράμματα σπουδών τα οποία πρέπει να εξετάζουν τις ανάγκες των εκπαιδευομένων σε διάφορους τομείς εκπαίδευσης και κατάρτισης, και πρέπει να ενσωματώνουν μεθόδους μάθησης στη χώρα και έναν σύντομο κύκλο γλωσσικών μαθημάτων (μέγιστης διάρκειας 3 εβδομάδων) που θα οδηγεί σε πιστοποίηση βάσει του κοινού ευρωπαϊκού πλαισίου αναφοράς για τις γλώσσες. Μπορούν επίσης να ενσωματώνουν μεθόδους που αξιοποιούν τις πιο πρόσφατες δυνατότητες που παρέχουν οι νέες τεχνολογίες μέσω ενημέρωσης και εκπαίδευσης, εάν αυτό βελτιώνει την πραγματική αλληλεπίδραση και τις ευκαιρίες μάθησης με φυσικούς ομιλητές της γλώσσας-στόχου (π.χ., μέσω προτύπων eTwinning ή/και μάθησης στο πλαίσιο αμοιβαίας ανταλλαγής γνώσεων σε διάφορους τομείς ή/και με την αξιοποίηση διαφόρων ευκαιριών που προσφέρονται από διευκολύνσεις κοινωνικής δικτύωσης).

2.1.4 Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, ίσες ευκαιρίες και ισότητα στην εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένης της ενσωμάτωσης μεταναστών και Ρομά

Τα σχέδια θα αναπτύσσουν καινοτόμες μεθόδους εκμάθησης γλωσσών που θα εστιάζουν στην κοινωνική ένταξη των ατόμων που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών. Συγκεκριμένα, θα υποστηρίζουν την εκμάθηση της γλώσσας της χώρας υποδοχής για μετανάστες, μετακινούμενους και Ρομά.

2.1.5 Προώθηση της εκμάθησης γλωσσών γειτονικών χωρών

Σχέδια μεταξύ γειτονικών χωρών, τα οποία θα αναπτύσσουν, μέσω κοινών δραστηριοτήτων, εργαλεία που επιτρέπουν την αμοιβαία εκμάθηση των αντίστοιχων γλωσσών τους.

2.1.6 Προώθηση της πρώιμης γλωσσικής εκπαίδευσης

Τα σχέδια θα ενθαρρύνουν την εμπλοκή μελών της οικογένειας, ενδιαμέσων ή/και άλλων ενδιαφερομένων στη στήριξη της εκμάθησης γλωσσών ώστε να καταστεί εφικτή η αποτελεσματική ενσωμάτωση σχολείου και κοινότητας.

2.2 Δίκτυα

Τα εγκάρσια δίκτυα συμβάλλουν στην εφαρμογή γλωσσικών πολιτικών στην Ευρώπη. Προωθούν την εκμάθηση γλωσσών και τη γλωσσική ποικιλομορφία, στηρίζουν την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με καινοτόμες τεχνικές και ορθές πρακτικές, ιδίως μεταξύ των αρμοδίων λήψης αποφάσεων και των βασικών επαγγελματιών του τομέα της εκπαίδευσης, και προσαρμόζουν και διαδίδουν τα προϊόντα προγενέστερων σχεδίων σε δυνητικούς τελικούς χρήστες (δημόσιες αρχές, επαγγελματίες, επιχειρήσεις, σπουδαστές γλωσσών κλπ.).

2.2.1 Ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης, ίσες ευκαιρίες και ισότητα στην εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένης της ενσωμάτωσης μεταναστών και Ρομά

Τα δίκτυα θα προωθούν ανταλλαγές ορθών πρακτικών που θα επιτρέπουν στους μετανάστες να μάθουν τη γλώσσα της χώρας υποδοχής. Θα προωθούν ορθές πρακτικές εκμάθησης και κατάρτισης στις γλώσσες με στόχο την κοινωνική ένταξη, όπως δραστηριότητες που συνδέονται με κοινοτική διαμεσολάβηση και παροχή συμβουλών, νομική διερμηνεία, πρόσβαση σε υγειονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες κλπ.

2.2.2 Διάδοση των αποτελεσμάτων των σχεδίων της ευρωπαϊκής ετικέτας γλωσσών και προώθηση της μεταξύ τους δικτύωσης

Τα δίκτυα θα οργανώνουν ή/και θα στηρίζουν εκδηλώσεις και δραστηριότητες για τη διάδοση των αποτελεσμάτων των σχεδίων με την ευρωπαϊκή ετικέτα γλωσσών, και ιδίως κοινές πρωτοβουλίες προβολής περισσότερων σχεδίων που φέρουν αυτή την ετικέτα. Θα ενθαρρύνουν και θα στηρίζουν την ομαδοποίηση των σχεδίων αυτών και τις αμοιβαίες ανταλλαγές εμπειριών.

2.2.3 Προώθηση της εκμάθησης γλωσσών γειτονικών χωρών

Τα δίκτυα θα ενθαρρύνουν τη δικτύωση και τις ανταλλαγές μεταξύ ιδρυμάτων και οργανισμών υπεύθυνων για διμερείς ή/και διασυνοριακές συμφωνίες και πρωτοβουλίες. Θα διαδίδουν πληροφορίες και ορθές πρακτικές σχετικά με πρωτοβουλίες ευαισθητοποίησης όσον αφορά τις γλώσσες γειτονικών χωρών.

2.2.4 Προώθηση της εκμάθησης και χρήσης λιγότερο ομιλούμενων ευρωπαϊκών γλωσσών

Τα δίκτυα θα διαδώσουν τις ανταλλαγές και τις ορθές πρακτικές για την προώθηση της γλωσσικής ποικιλομορφίας και την εκμάθηση λιγότερο χρησιμοποιούμενων και ομιλούμενων γλωσσών.

3. ΒΑΣΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 3 - ΤΠΕ

Πλαίσιο πολιτικής

Η προώθηση των ΤΠΕ για τη μάθηση αποτελεί στόχο του προγράμματος γενικώς, και ιδίως των επιμέρους προγραμμάτων Comenius, Erasmus, Grundtvig και Leonardo. Η βασική δραστηριότητα «ΤΠΕ» συμπληρώνει τα προγράμματα αυτά, καλύπτοντας τις ΤΠΕ για τις μαθησιακές ανάγκες σε δύο ή περισσότερους από τους σχετικούς τομείς.

Εστιάζεται στη δυναμική των ΤΠΕ ως καταλύτη της κοινωνικής και εκπαιδευτικής καινοτομίας και αλλαγής. Αντικείμενό της δεν είναι η τεχνολογία αλλά οι τρόποι βελτίωσης της μαθησιακής διαδικασίας μέσω των ΤΠΕ (π.χ. καινοτομία στις παιδαγωγικές μεθόδους και στις προσεγγίσεις μάθησης· επανένταξη ατόμων που εγκατέλειψαν το σχολείο· ενσωμάτωση ευκαιριών τυπικής, μη τυπικής και άτυπης μάθησης· ευέλικτη διά βίου μάθηση για τη γεφύρωση του ψηφιακού χάσματος και του κοινωνικοοικονομικού διαχωρισμού).

Από την υλοποίηση της στρατηγικής της Λισαβόνας και έπειτα, έχει επιτευχθεί σε όλα τα κράτη μέλη σημαντική πρόοδος στον τομέα των ΤΠΕ για την εκπαίδευση. Σχεδόν όλα τα ιδρύματα εκπαίδευσης και κατάρτισης είναι εξοπλισμένα και δικτυωμένα μέσω ΤΠΕ. Ωστόσο, απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για την πλήρη αξιοποίηση των δυνατοτήτων που παρέχουν οι ΤΠΕ όσον αφορά τη στήριξη καινοτόμων παιδαγωγικών εξελίξεων, τη γενικευμένη πρόσβαση στη διά βίου μάθηση και την απόκτηση βασικών δεξιοτήτων. Κατ' αυτόν τον τρόπο αναμένεται να μεγιστοποιηθούν οι αποδόσεις των τρεχουσών επενδύσεων στη μάθηση που υποστηρίζεται από τις ΤΠΕ.

Προτεραιότητες για δράσεις στο πλαίσιο της βασικής δραστηριότητας 3

3.1 Πολυμερή σχέδια

3.1.1 Ενίσχυση βασικών ικανοτήτων, όπως η ψηφιακή ικανότητα, γεφύρωση της εκπαίδευσης με τον κόσμο της εργασίας

Υπάρχει πιεστική ανάγκη κατανόησης και προώθησης των νέων δεξιοτήτων που απαιτούνται προκειμένου η εκπαίδευση και η κατάρτιση να ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες της κοινωνίας της γνώσης, οι πολίτες να εφοδιαστούν καλύτερα με βασικές ικανότητες και, ως εκ τούτου, να τεθεί σε εφαρμογή μια πολιτική διά βίου μάθησης και δεξιοτήτων για τον 21ο αιώνα. Πολλές από τις δεξιότητες αυτές είναι εγκάρσιες –αφορούν περισσότερα θέματα– και οι ΤΠΕ μπορούν να συμβάλουν στην ανάπτυξη των εν λόγω δεξιοτήτων.

Η προώθηση τέτοιων ικανοτήτων προϋποθέτει πρωτότυπες προσεγγίσεις και στρατηγικές μάθησης και διδασκαλίας βασισμένες σε ενεργή μάθηση, όπως η συνεργατική μάθηση, η μάθηση από ομότιμους σε κοινότητες, η δημιουργική επίλυση προβλημάτων, η ανακάλυψη, η μάθηση μέσω της πράξης, η εμπειρική μάθηση, η κριτική σκέψη και η δημιουργικότητα.

Η ψηφιακή ικανότητα είναι μια από τις βασικές δεξιότητες για τη ζωή και την απασχολησιμότητα. Όταν πρόκειται για την εκπαίδευση, το θέμα δεν είναι πλέον εάν πρέπει να χρησιμοποιηθεί η τεχνολογία, αλλά μάλλον *πώς, πού και για ποια* δραστηριότητα. Ως εκ τούτου, η προσοχή μας πρέπει να στραφεί στην παιδαγωγική στήριξη, στις ευκαιρίες μάθησης και στις προσεγγίσεις αξιολόγησης που θα ενθαρρύνουν την απόκτηση ψηφιακής ικανότητας και άλλων βασικών ικανοτήτων.

Υπάρχει επείγουσα ανάγκη καλύτερης κατανόησης και στήριξης της απόκτησης ψηφιακής ικανότητας μέσω άτυπης και μη τυπικής μάθησης, με τη σύνδεση των συγκεκριμένων μορφών μάθησης με τις ευκαιρίες τυπικής εκπαίδευσης στο πλαίσιο της διά βίου μάθησης (προγράμματα σπουδών, μαθησιακά αποτελέσματα) ως συμβολή σε μια πολιτική διά βίου μάθησης και δεξιοτήτων.

3.1.2 Καινοτόμοι παιδαγωγικές μέθοδοι και μέθοδοι αξιολόγησης για διάφορες μαθησιακές διαδρομές

Σήμερα, η μάθηση δεν είναι πλέον γραμμική και οι άνθρωποι ακολουθούν συνδυασμένες μαθησιακές διαδρομές στη ζωή τους, με τη στήριξη της μεγάλης ποικιλίας ευκαιριών και πόρων τυπικής και άτυπης μάθησης που είναι διαθέσιμοι στο Διαδίκτυο. Ωστόσο, αυτές οι νέες μαθησιακές διαδρομές σε παραδοσιακούς τομείς της εκπαίδευσης και οι καταστάσεις άτυπης μάθησης αποτελούν σημαντική πρόκληση για τα παραδοσιακά προγράμματα σπουδών, την αξιολόγηση, τα μαθησιακά αποτελέσματα και τους μηχανισμούς αναγνώρισης.

Τα σχέδια πρέπει να αναπτύσσουν και να αναλύουν καινοτόμους παιδαγωγικές μεθόδους και προσεγγίσεις αξιολόγησης για τη στήριξη των ποικίλων αυτών μεμονωμένων μαθησιακών διαδρομών, προκειμένου να βοηθηθούν οι εκπαιδευόμενοι στην αποτελεσματικότερη γεφύρωση της εκπαίδευσης και του κόσμου της εργασίας. Πρέπει επίσης να βοηθούν τους οργανισμούς και τους εκπαιδευόμενους ώστε να μπορούν να αξιολογούν καλύτερα όλους τους τύπους μαθησιακών αποτελεσμάτων και μελλοντικών αναγκών μάθησης. Οι νέες αυτές μέθοδοι και προσεγγίσεις πρέπει να συμβάλουν στην εγκαθίδρυση μιας πολιτικής διά βίου μάθησης και δεξιοτήτων.

Τα σχέδια για κάθε προτεραιότητα μπορούν να περιλαμβάνουν:

- χρήση επιγραμμικών μαθησιακών κοινοτήτων για την ανάπτυξη εγκάρσιων ικανοτήτων, όπως μεταγνωστικές ικανότητες, επιχειρηματικότητα, συνεργασία, εργασία με διαφορετικούς πολιτισμούς, αυτονομία κλπ.
- ανάλυση του τρόπου βέλτιστης ενσωμάτωσης της ψηφιακής ικανότητας στα προγράμματα σπουδών και στα μαθησιακά αποτελέσματα όχι μόνο σε όλα τα επίπεδα της τυπικής εκπαίδευσης αλλά και στην άτυπη και τη μη τυπική μάθηση.
- στήριξη της χρήσης άτυπης και μη τυπικής μάθησης στον χώρο εργασίας ως συμπληρώματος σε κύκλους σπουδών τυπικής εκπαίδευσης/κατάρτισης.
- χρήση των ΤΠΕ για τη διαφοροποίηση και την εξατομίκευση των μαθησιακών διαδρομών που αφορούν περισσότερους από έναν τομείς παραδοσιακής εκπαίδευσης και καταστάσεις άτυπης μάθησης.
- χρήση εργαλείων και πλατφορμών κοινωνικής δικτύωσης βασισμένων στις ΤΠΕ για την επαναπροσέγκυση ατόμων που διατρέχουν κίνδυνο αποκλεισμού (άτομα που εγκατέλειψαν πρόωρα το σχολείο, εθνοτικές μειονότητες, μετανάστες, ηλικιωμένοι εργαζόμενοι κλπ.) και παροχή, με τον τρόπο αυτό, της δυνατότητας (επανα)σύνδεσης των ομάδων που διατρέχουν κίνδυνο αποκλεισμού με δημόσιες υπηρεσίες, διαδικασίες μάθησης και δραστηριότητες συμμετοχής στα κοινά.
- διερεύνηση βέλτιστων πρακτικών και ενίσχυση της εικονικής κινητικότητας, με τη σύνδεση της εκπαίδευσης και του κόσμου της εργασίας και με τον συνυπολογισμό των μη παραδοσιακών μαθησιακών διαδρομών.
- πειραματισμό με νέες προσεγγίσεις διαμορφωτικής και συνολικής αξιολόγησης που στηρίζουν την επιγραμμική συνεργατική μάθηση, τη μάθηση από ομότιμους, την αυτομάθηση και την εικονική κινητικότητα, και αποτυπώνουν διάφορες μεμονωμένες μαθησιακές διαδρομές.

3.2 Δίκτυα

3.2.1 *Πανευρωπαϊκές κοινότητες ενδιαφερομένων για την προώθηση της ψηφιακής ικανότητας για τη ζωή και την απασχολησιμότητα*

Τα θέματα περιλαμβάνουν τα εξής:

- ανταλλαγή γνώσεων και ορθών πρακτικών και ανάπτυξη νέων στρατηγικών συμπράξεων στις οποίες συμμετέχουν όλοι οι σχετικοί παράγοντες της μάθησης βάσει ΤΠΕ και οι οποίες καλύπτουν τόσο τη ζήτηση όσο και την προσφορά (π.χ. με τη συμμετοχή εκδοτών και ad-hoc υπευθύνων ανάπτυξης περιεχομένου, επιχειρήσεων, ερευνητών, αρμοδίων χάραξης πολιτικής και εκπαιδευτικών παραγόντων όπως οι εκπαιδευόμενοι).
- παροχή συμβουλών και στήριξης σε εγκάρσια θέματα που αφορούν τη χρήση υπηρεσιών ψηφιακού περιεχομένου σε περιβάλλοντα τυπικής, μη τυπικής και άτυπης μάθησης, όπως

νομικά θέματα σε σχέση με τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, πρότυπα ποιότητας, ηλεκτρονική αξιολόγηση και ηλεκτρονικά χαρτοφυλάκια·

- ανάπτυξη μελλοντικών θεωρήσεων, σεναρίων προβλέψεων και συστάσεων σχετικά με τη μεταβαλλόμενη φύση και την προστιθέμενη αξία των ΤΠΕ για τη μετατροπή των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με στόχο τις ανάγκες της μελλοντικής κοινωνίας της γνώσης.

3.2.2 Πανευρωπαϊκές κοινότητες ενδιαφερομένων για την αντιμετώπιση του κοινωνικοοικονομικού ψηφιακού χάσματος

Τα θέματα περιλαμβάνουν τα εξής:

- ανάλυση, ενίσχυση και διάδοση πορισμάτων σχετικά με το πώς μπορούν οι ψηφιακές ικανότητες να βοηθήσουν τις ομάδες που διατρέχουν κίνδυνο αποκλεισμού και να βελτιώσουν την αυτοεκτίμηση, την αυτοπεποίθηση, την αυτονομία και τα κίνητρά τους για επανασύνδεση με τη μάθηση. Δίνεται έμφαση στην ανάλυση εμπειρικών στοιχείων και στη συλλογή περιπτώσιολογικών μελετών για τις ομάδες που διατρέχουν κίνδυνο και για τις νέες μαθησιακές διαδρομές·
- ανταλλαγή γνώσεων και ορθών πρακτικών και ανάπτυξη νέων στρατηγικών συμπράξεων με τη συμμετοχή όλων των σχετικών παραγόντων από όλους τους τομείς της κοινωνίας (επιχειρήσεις, οργανώσεις της κοινωνίας, ενδιαφερόμενοι στον τομέα της εκπαίδευσης και κατάρτισης, οργανώσεις χρηστών κλπ.) για τον προσδιορισμό των υποβοηθητικών συνθηκών, των παραγόντων επιτυχίας, των εμποδίων στην παροχή και στην απόκτηση ψηφιακής ικανότητας από ομάδες που διατρέχουν κίνδυνο αποκλεισμού·
- ανάπτυξη σεναρίων προβλέψεων, συστάσεων και επιχειρησιακών κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τις δυνατότητες της εκπαίδευσης όσον αφορά την αντιμετώπιση του ως άνω ψηφιακού χάσματος και την επανασύνδεση των αποκλεισμένων με διάφορους τρόπους ατόμων.

4. ΒΑΣΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 4 – ΔΙΑΔΟΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Πλαίσιο πολιτικής

Η βασική δραστηριότητα «Διάδοση και αξιοποίηση αποτελεσμάτων» απηχεί την αυξανόμενη συνειδητοποίηση, τόσο από τους αρμοδίους για τη χάραξη πολιτικής όσο και από τους επαγγελματίες του κλάδου, της αναγκαιότητας εξασφάλισης μέγιστου αντικτύπου από τα σχέδια και τις δράσεις που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ για τη στήριξη της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»⁹¹ και την υλοποίηση του προγράμματος εργασίας 2010 για την εκπαίδευση και κατάρτιση καθώς και του στρατηγικού πλαισίου «ΕΚ 2020»⁹². Στο εν λόγω έγγραφο συμφωνήθηκαν τα εξής: «1β) Η ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης θα πρέπει να είναι κατάλληλη και συγκεκριμένη. Θα πρέπει να παράγει σαφή και απτά αποτελέσματα που θα πρέπει να υποβάλλονται, να επανεξετάζονται και να διαδίδονται τακτικά και με διαρθρωμένο τρόπο ...» και «2 δ) Διάδοση αποτελεσμάτων: για να βελτιωθούν η προβολή και ο αντίκτυπός τους στο εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, τα αποτελέσματα της συνεργασίας θα διαδίδονται ευρέως σε όλους τους σχετικούς

⁹¹ Βλ. υποσημείωση 2

⁹² Βλ. υποσημείωση 6

ενδιαφερομένους και, ανάλογα με την περίπτωση, θα συζητούνται σε επίπεδο Γενικών Διευθυντών ή Υπουργών».

Επομένως, η συμβολή στη δημιουργία ενός πλαισίου για την αποτελεσματική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων σε τοπικό, τομεακό, περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, σε συνδυασμό με δραστηριότητες επικοινωνίας, αποτελεί πρωταρχικό στόχο της βασικής δραστηριότητας 4. Οι δράσεις που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο της παρούσας βασικής δραστηριότητας συμπληρώνουν τις δράσεις για τη διάδοση και την αξιοποίηση συγκεκριμένων αποτελεσμάτων στο πλαίσιο των τομεακών προγραμμάτων και άλλων βασικών δραστηριοτήτων.

Κατά κανόνα θα προτιμώνται τα σχέδια που προτείνουν μια ολοκληρωμένη προσέγγιση μεταξύ δύο ή περισσότερων τομέων διά βίου μάθησης, που εμπλέκουν τους υπεύθυνους για τη λήψη αποφάσεων ή/και δείχνουν ότι διαθέτουν δυναμικό για σημαντικό μετρήσιμο αντίκτυπο σε τομεακό, περιφερειακό, εθνικό ή/και ευρωπαϊκό επίπεδο. Προτεραιότητα θα δοθεί επίσης στη διάδοση με υψηλές δυνατότητες πληροφόρησης και επικοινωνίας.

Προτεραιότητες για δράσεις στο πλαίσιο της βασικής δραστηριότητας 4

4.1 Πολυμερή σχέδια

Θα δίνεται προτεραιότητα σε σχέδια τα οποία εστιάζονται στα εξής:

4.1.1 Αναζήτηση και εντοπισμός εμποδίων και ανάπτυξη αρραγών προτύπων για την επιτυχημένη διάδοση και αξιοποίηση αποτελεσμάτων

Υπάρχει αυξανόμενη ανάγκη εξεύρεσης νέων προτύπων για τη διάδοση και την αξιοποίηση αποτελεσμάτων. Τα νέα αυτά πρότυπα και οι μέθοδοι δεν πρέπει απλώς να διανέμουν πληροφορίες, αλλά να διαδραματίζουν ενεργό ρόλο στις δραστηριότητες αξιοποίησης. Τα σχέδια πρέπει να επικεντρώνονται στην ανάπτυξη κατάλληλων υποδομών (ανάλυση, μηχανισμοί, μεθοδολογίες και πρακτικά εργαλεία) για την ευχερέστερη αξιοποίηση των αποτελεσμάτων.

4.1.2 Αντίκτυπος αποτελεσμάτων και δραστηριοτήτων διάδοσης και αξιοποίησης

Τα σχέδια πρέπει να αξιολογούν τον αντίκτυπο των δραστηριοτήτων αξιοποίησης στο πλαίσιο του συνολικού προγράμματος διά βίου μάθησης. Πρέπει να προσδιορίζουν και να εφαρμόζουν πρακτικά πρότυπα (μη συμπεριλαμβανομένης της ανάλυσης κόστους-οφέλους) για την αξιολόγηση του αντικτύπου των αποτελεσμάτων τους και των δραστηριοτήτων διάδοσης και αξιοποίησης.

4.1.3 Μεταφορά και εφαρμογή αποτελεσμάτων (πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα) ή/και ενσωμάτωσή τους σε πολιτικές

Ένας από τους στόχους της βασικής δραστηριότητας 4 είναι να λειτουργήσει ως γέφυρα μεταξύ των αποτελεσμάτων των σχεδίων και των αρμοδίων για τη λήψη αποφάσεων. Επομένως, τα σχέδια πρέπει να επικεντρώνονται στην ενσωμάτωση, δηλ. στην προγραμματισμένη διαδικασία μεταφοράς των επιτυχημένων αποτελεσμάτων του προγράμματος διά βίου μάθησης σε αρμοδίους για τη λήψη αποφάσεων σε κάθε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Πρέπει να πολλαπλασιάζουν περαιτέρω τις ορθές πρακτικές και να τις μεταφέρουν σε νέους χρήστες οι οποίοι να μπορούν να

επωφεληθούν από αυτές. Μέσω του πολλαπλασιαστικού αποτελέσματος, τα σχέδια πρέπει να επικεντρώνονται στην προγραμματισμένη διαδικασία που αποβλέπει στο να πειστούν μεμονωμένοι τελικοί χρήστες να υιοθετήσουν ή/και να εφαρμόσουν τα αποτελέσματα προγραμμάτων και πρωτοβουλιών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ JEAN MONNET

Ειδικοί και επιχειρησιακοί στόχοι του προγράμματος Jean Monnet

Οι ειδικοί στόχοι του προγράμματος Jean Monnet, όπως ορίζονται στο άρθρο 35 παράγραφος 1 της απόφασης για τη θέσπιση του προγράμματος, είναι οι εξής:

- α) η υποκίνηση δραστηριοτήτων διδασκαλίας, έρευνας και προβληματισμού στον τομέα των σπουδών ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης·
- β) η υποστήριξη ενός κατάλληλου φάσματος ιδρυμάτων και ενώσεων που εστιάζονται σε ζητήματα σχετικά με την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, την εκπαίδευση και κατάρτιση σε μια ευρωπαϊκή προοπτική.

Οι επιχειρησιακοί στόχοι του προγράμματος Jean Monnet, όπως ορίζονται στο άρθρο 35 παράγραφος 2 της απόφασης για τη θέσπιση του προγράμματος, είναι οι εξής:

- α) η ενίσχυση της αριστείας στη διδασκαλία, την έρευνα και τον προβληματισμό στις σπουδές για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση σε ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης εντός και εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης·
- β) η ανταλλαγή γνώσεων και η συνειδητοποίηση, από τους ειδικευμένους πανεπιστημιακούς και τους ευρωπαίους πολίτες γενικότερα, όσον αφορά θέματα ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης·
- γ) η υποστήριξη βασικών ευρωπαϊκών ιδρυμάτων που ασχολούνται με θέματα ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης·
- δ) η υποστήριξη ευρωπαϊκών θεσμών και ενώσεων υψηλής ποιότητας που δραστηριοποιούνται στους τομείς της εκπαίδευσης και της κατάρτισης.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΥ JEAN MONNET

1. ΣΧΕΔΙΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ (ΜΟΝΑΔΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ JEAN MONNET, ΕΔΡΕΣ JEAN MONNET ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΠΟΠΑΓΕΙΣ ΕΔΡΕΣ JEAN MONNET)

Η δράση αυτή του προγράμματος Jean Monnet αποσκοπεί στην παρότρυνση της διδασκαλίας, της έρευνας και του προβληματισμού στον τομέα των σπουδών ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης σε επίπεδο ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, εντός και εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στόχος

είναι η ενίσχυση των γνώσεων και της συνειδητοποίησης μεταξύ ακαδημαϊκών, σπουδαστών και πολιτών σε παγκόσμιο επίπεδο σχετικά με θέματα ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Θα προτιμηθούν σχέδια:

- που είναι ανοιχτά σε σπουδαστές άλλων ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (π.χ. στην ίδια πόλη ή περιφέρεια) και σε σπουδαστές που δεν έρχονται άμεσα σε επαφή με σπουδές στον τομέα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης (π.χ. σπουδαστές στους τομείς των επιστημών, της μηχανολογίας, της ιατρικής, της εκπαίδευσης, των τεχνών, των γλωσσών κλπ.)·
- που συμβάλλουν στη διδασκαλία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης για την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, καθώς και την αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση·
- που είναι επωφελή για ομάδες της κοινωνίας των πολιτών

2. ΑΛΛΑ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ (ΚΕΝΤΡΑ ΑΡΙΣΤΕΙΑΣ JEAN MONNET, ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΕΡΕΙΣ ΟΜΑΔΕΣ ΕΡΕΥΝΑΣ)

Θα δίνεται προτεραιότητα σε σχέδια με τα εξής χαρακτηριστικά:

- ακαδημαϊκές δραστηριότητες οι οποίες αξιοποιούν πολυεπιστημονικούς πόρους·
- άνοιγμα προς την κοινωνία των πολιτών·
- ερευνητές οι οποίοι προετοιμάζουν διδακτορική διατριβή ή δεν έχουν ακόμα συμπληρώσει 5ετή πείρα σε μεταδιδακτορικό επίπεδο·
- δημιουργία κοινών διεθνικών δραστηριοτήτων και διαρθρωτικών δεσμών με ακαδημαϊκά ιδρύματα σε άλλες χώρες, με στόχο την παραγωγή ερευνητικών αποτελεσμάτων τα οποία δεν μπορούν να επιτευχθούν μέσω δραστηριοτήτων έρευνας σε εθνικό πλαίσιο (αυτή η προτεραιότητα εφαρμόζεται μόνο στις δραστηριότητες πληροφόρησης και έρευνας και στις πολυμερείς ομάδες έρευνας)·
- εθνικές ή διεθνικές ενώσεις καθηγητών και ερευνητών με ειδίκευση σε σπουδές στον τομέα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης·
- ανάπτυξη περιεχόμενων και παιδαγωγικών μεθόδων και εργαλείων τα οποία συμβάλλουν στη διδασκαλία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης για την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, καθώς και την αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση·
- ανάπτυξη διεθνικών ευρωπαϊκών σχεδίων σχετικά με την καταγραφή της ιστορίας της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης από κοινή ευρωπαϊκή προοπτική.